

Notulen

Provinciale Staten van Noord-Holland

Daum	:	6 februari 2017
Voorzitter	:	dhr. J.W. Remkes
Griffier	:	mw. K. Bolt
Contactpersoon griffie	:	mw. C. Frijns 023-514 4474 frijns@noord-holland.nl

5	Aanwezig: Mw. R. Alberts (SP), dhr. E. Annaert (VVD), dhr. S. van Berkum (GL), mw. I.A. Bezaan (PVV), mw. C. Boelhouwer (SP), dhr. J.M. Bruggeman (SP), dhr. T.M. Buijtendorp (D66), dhr. M. Deen (PVV), mw. M. van Duijn (PvdA), dhr. H.J. de Graaf (CDA), mw. J.M.E. de Groot (SP), dhr. F. de Groot (D66), mw. J.G. Haagsma (CDA), dhr. D.G. Heijnen (CDA), dhr. J.J.A.M. van Hooff (PVV), mw. A.A.J. Jellema (PvdA), dhr. A. Hietbrink (GroenLinks), dhr. W. Hoogervorst (SP), mw. J.F.L. Kaamer van Hoegee (VVD), dhr. N. Kaptheijns (PVV), mw. H. Keur-Polman (CDA), mw. P.E. Kirch-Voors (VVD), mw. S. Klaassen (D66), dhr. M.C.A. Klein (CU-SGP), mw. R.P.M. Kocken (GroenLinks), mw. W. Koning-Hoeve (CDA), dhr. F. Kramer (GroenLinks), dhr. J. Kramer (VVD), mw. F.M. Lagerveld (VVD), mw. A. van Langen-Visbeek (VVD), dhr. J.H. Leever (ONH), dhr. A.E. van Liere (PvdD), dhr. M.S. Ludriks (PVV), mw. O.A.C. de Meij (50PLUS), de heer N. Papineau Salm (PvdA), dhr. L. van Raan (PvdD), mw. E.A.S. Rommel (VVD), mw. C.W.M. van Rooij (PvdA), dhr. P.P.J. Slettenhaar (VVD), dhr. D.J. van der Sluijs (PVV), dhr. J.P.M. van Straaten (VVD), mw. A.J.C.E. Strens (D66), dhr. H.W. Struben (D66), dhr. A.E. Tijssens (D66), dhr. X.J. den Uyl (PvdA), mw. L.D. Vermaas (PvdD), dhr. L.Hj. Voskuil (PvdA), mw. C. Weemhoff (D66), dhr. M.R.F. Wieseahn (VVD), dhr. A.J.C. de Wit (VVD), dhr. Z. Yurdakul (D66), mw. I. Zaal (D66)
10	
15	
20	Afwezig: Dhr. W. Bakker (D66), mw. S.S. Doevendans (PvdA), dhr. J. Portegijs (PVV), dhr. R. Sint (SP)

	Agenda	Paginanummer
	1. Opening en mededeling	03
25	2. Vaststelling agenda, vaststellen van primus bij hoofdelijke stemming en regeling van werkzaamheden	03
	2.a. Installatie en beëdiging Statenlid PvdA	04
	2.b. Tijdelijke installatie en beëdiging Statenlid PVV	04
	2.c. Installatie en beëdiging duo-commissielid PvdA	06
30	3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding	06
	3.b. Lijst geheimhouding PS	07
	4. Vaststelling openbare notulen van de vergadering van 12 december 2016	07
	5. Vaststelling Strategische Statenagenda	07
35	6. Vaststelling lijst ingekomen stukken	07
	7. Voortgangslijst van moties	07
	8. Hamerstukken	07
	8.a. Statenvoordracht 3 Wijziging van de Subsidieverordening fractiebijdragen	

		Noord-Holland 2015	07
40	8.d.	Statenvoordracht 5 Kadernota Risicomanagement en weerstandsvermogen	07
	8.e.	Statenvoordracht 7 Vaststelling Provinciale Milieuverordening (PMV) tranche 10	07
	9.	Statenvoordracht 8 PIP Windpark Westfrisia	08
	10.	Statenvoordracht 4 Europastrategie Noord-Holland 2017-2021	29
45	11.	Statenvoordracht 6 Opdracht aan GS tot opstellen Referendumverordening	47
	8.b.	Statenvoordracht 2 Aanwijzen lid werkgeverscommissie voor de Statengriffie	51
	8.c.	Statenvoordracht 1 Aanwijzen lid Algemene Vergadering Interprovinciaal Overleg (IPO)	51
50	8.f.	Statenvoordracht Aanwijzing GS-leden in Algemeen Besturen recreatieschappen en plessenschap	51
	12.	Vragenuur	52
	13.	Sluiting	57

1. Opening en mededelingen

55

De **VOORZITTER**: Dames en heren, van harte welkom. De vergadering is geopend. Ik verzoek u uw mobiele telefoons tijdens de vergadering uit te zetten. Bericht van verhindering is ontvangen van de heer Portegijs (PVV) die ernstig ziek is - wij leven met hem mee - en van mevrouw Doevendans (PvdA), de heer Sint (SP) en de heer Bakker (D66). Zojuist heb ik de petitie van de stuurgroep Tegenwind in ontvangst mogen nemen. Volgens mij beschikken alle leden inmiddels wel over de tekst. Mij is gevraagd om dit te melden onder het motto dat de petitie gaat over politieke verantwoordelijkheid, maar ik kom die term er niet in tegen. Desondanks is de tekst glashelder. Op uw tafel treft u een infographic aan over wat de provincie allemaal op het gebied van natuur doet en hoe dat gecommuniceerd kan worden met één plaatje. De provincie wil met dit kaartje Nood-Hollanders meer betrekken bij haar beleid en daar helder over communiceren.

60
65

2. Regeling van werkzaamheden, vaststellen primus bij hoofdelijke stemming en vaststelling agenda

De **VOORZITTER**: Op grond van artikel 18 van het Reglement van Orde dient voor aanvang van de vergadering door het lot bepaald te worden met welk Statenlid een hoofdelijke stemming dient aan te vangen, waarna deze stemming verder plaatsvindt op volgorde van binnenkomst. De primus voor de huidige vergadering is nummer 26, de heer Hietbrink (GL). Wat betreft de hamerstukken 8.b, 8.c en 8.f is verzocht om te stemmen met stembriefjes. Dit zal plaatsvinden voorafgaande aan het vragenuur. Over de hamerstukken 8.b, 8.c en 8.f zal dus niet als hamerstuk worden besloten. Er is een motie Vreemd aangekondigd van de PvdA en het CDA over de toegankelijkheid van het openbaar vervoer. Die motie kan nu worden ingediend.

70

75

Mevrouw **VAN DUIJN** (PvdA): Voorzitter, een op de acht Nederlanders heeft een langdurige beperking en ruim een kwart van de Nederlanders heeft een chronische ziekte. Een groot deel van deze mensen zit in een rolstoel. In ons verkiezingsprogramma van 2015 hebben wij al nadrukkelijk aangegeven het belangrijk te vinden dat het OV toegankelijk moet zijn voor iedereen en noemen wij de toegankelijkheid voor kwetsbare doelgroepen een belangrijk uitgangspunt. Zou het immers niet zo moeten zijn dat een middel dat gefinancierd wordt met publieke middelen en een belangrijke maatschappelijke functie vervult, zoals bijvoorbeeld de buurtbus, voor iedereen toegankelijk moet zijn? Volgens artikel 9 van het VN-verdrag inzake de Rechten van de Mens met een beperking wordt gesteld dat mensen met een beperking dezelfde rechten als andere mensen zouden moeten hebben. Dit is ook van toepassing op het aanbod van goederen en diensten. Er zijn wel alternatieven, maar deze zijn niet altijd volwaardig zo is gebleken. Iemand in een rolstoel die van de buurtbus gebruik wil maken, als hij de buurtbus kan pakken, dan is hij binnen tien minuten bij zijn dochter om op bezoek te gaan en via doelgroepenvervoer via de gemeente is hij zeker een uur onderweg over een afstand van zes kilometer. Dat is zeker niet altijd volwaardig. In het huidige buurtbusbeleid van de provincie wordt aan de buurtbusvereniging en de concessiehouder Connexxion geen verplichting opgelegd via bijvoorbeeld subsidieregelingen en concessieafspraken, om buurtbuslijnen rolstoeltoegankelijk te maken. Wij dienen daarom de volgende motie in mede namens het CDA:

80
85
90
95

Motie 01/060217

Vreemd aan de orde van de dag toegankelijkheid buurtbussen

100

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 6 februari 2017

Constaterende dat:

- *Toegankelijk openbaar vervoer een basisrecht is voor iedereen;*
- 105 - *Toegankelijk openbaar vervoer mensen in staat stelt om zich autonoom te verplaatsen voor professionele en persoonlijke doeleinden;*
- *Toegankelijk openbaar vervoer een belangrijke hefboom is voor mensen met een lichamelijke beperking om volwaardig deel te nemen aan de maatschappij;*
- *Personen met een lichamelijke beperking nogal te vaak drempels en hindernissen*
- 110 *ondervinden om gebruik te maken van het openbaar vervoer in onze provincie.*

Overwegende dat:

- *Het openbaar vervoer gefinancierd wordt uit publieke middelen;*
- *Het stads- en streekvervoer, waaronder de buurtbussen, een maatschappelijke functie*
- 115 *vervult en dus voor iedereen toegankelijk zou moeten zijn;*
- *Veel buurtbussen momenteel niet toegankelijk zijn voor rolstoelgebruikers;*
- *Dit in strijd is met artikel 9 van het VN-verdrag inzake de Rechten van de Mens met een beperking welke zegt dat mensen met een beperking dezelfde rechten als andere mensen moeten hebben, ook op openbaar vervoer;*
- 120 - *Er wel vraag naar toegankelijk buurtbusvervoer is en er niet altijd een (volwaardig) alternatief is;*
- *In het huidige (buurtbus)beleid van de provincie de buurtbusverenigingen en de concessiehouder (Connexxion) geen verplichting oplegt (via resp. de subsidieregeling en/of de concessieafspraken) om buurtbuslijnen rolstoeltoegankelijk te maken.*

125

Verzoeken het college van GS om:

Het principe van de inclusieve samenleving in acht te nemen en de mogelijkheden te onderzoeken of het provinciale buurtbusbeleid dusdanig aangepast kan worden dat buurtbussen binnen redelijke termijn ook toegankelijk worden voor rolstoelgebruikers

130

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties PvdA, CDA

De **VOORZITTER**: Over de motie zal aan het einde van de vergadering worden gestemd. Wenst
135 iemand over de agenda het woord? Dat is niet het geval, dan is de agenda conform het voorstel van het presidium vastgesteld.

2.a. Installatie en beëdiging Statenlid PvdA

2.b. Tijdelijke installatie en beëdiging Statenlid PVV

140

De **VOORZITTER**: Wegens de benoeming van de heer Tekin als lid van het college van GS en het verlenen van zijn ontslag als lid van PS is nu aan de orde de installatie van de heer Voskuil die in zijn opvolging zal voorzien en onder agendapunt 2.b., de installatie van de heer Deen als tijdelijk lid van PS, lid van de PVV, in plaats van de heer Portegijs. Overeenkomstig artikel 8 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van PS heb ik tot lid van de Commissie van Onderzoek Geloofsbrieven benoemd de heer Heijnen (CDA), de heer Bruggeman (SP) en mevrouw Klaassen (D66), die zal optreden als voorzitter van de commissie.

145

150

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Ter voldoening aan uw opdracht hebben wij onderzocht de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden die het benoemd verklaarde lid de heer L.Hj. Voskuil, aan uw vergadering heeft toegezonden. Dat onderzoek heeft aangetoond dat blijkens ingevolge artikel W.7., tweede lid van de Kieswet van PS, toegezonden afschriften van de besluiten van de voorzitter van het centraal stembureau voor de verkiezing van de leden van PS van Noord-Holland van 6 februari 2017 tot lid van PS benoemd is verklaard de heer L.Hj. Voskuil in de vacature ontstaan door opzegging van het provinciaal lidmaatschap van de heer Tekin. Wij stellen aan u voor de heer L.Hj. Voskuil als lid van PS van Noord-Holland toe te laten. Ter voldoening aan uw opdracht hebben wij onderzocht de geloofsbrieven en de daarbij behorende bescheiden die het benoemd verklaarde lid de heer M. Deen, aan uw vergadering heeft toegezonden. Dat onderzoek heeft aangetoond dat blijkens ingevolge artikel W.7., tweede lid van de Kieswet aan PS toegezonden afschriften van de besluiten van de voorzitter van het centraal stembureau voor de verkiezing van de leden van PS van Noord-Holland van 6 februari 2017 tot tijdelijk lid van PS benoemd is verklaard de heer M. Deen in de vacature ontstaan door opzegging van tijdelijk provinciaal lidmaatschap van de heer J. Portegijs. Wij stellen aan u voor de heer M. Deen als lid van PS van Noord-Holland toe te laten.

155

160

165

De **VOORZITTER**: De commissie adviseert uw Staten te doen besluiten de heer Voskuil en de heer Deen toe te laten als lid en als tijdelijk lid van de Staten. Verlangt iemand van u daarover het woord? Dat is niet het geval. Dan is unaniem door u besloten de heer Voskuil als lid en de heer Deen als tijdelijk lid van PS toe te laten. Ik ontbind de Commissie van Onderzoek Geloofsbrieven en dank de leden voor de verrichte werkzaamheden. We doen het allemaal achter elkaar. Mijnheer Voskuil, de Staten hebben zojuist besloten u toe te laten als lid van PS. Ik stel u thans in de gelegenheid om de in artikel 14 van de Provinciewet bedoelde belofte in mijn handen af te leggen. Ik zal u eerst de formule van de verklaring en belofte voorlezen en daarna zal ik u verzoeken om mij na te zeggen 'dat verklaar en beloof ik'. "Ik verklaar dat ik om tot lid van PS benoemd te worden, rechtstreeks nog middellijk onder welke naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks nog middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van PS naar eer en geweten zal vervullen."

170

175

180

De heer **VOSKUIL** (PvdA): Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Dan het volgende slachtoffer. U hebt het mijnheer Deen, al begrepen. De Staten hebben zojuist besloten u toe te laten als tijdelijk lid van PS. Ik stel u thans in de
185 gelegenheid om de in artikel 14 van de Provinciewet bedoelde eed in mijn handen af te leggen. Ik zal u eerst de formule voorlezen en daarna zal ik u verzoeken om onder het opsteken van de voorste twee vingers van uw rechterhand mij na te zeggen 'zo waarlijk helpe mij God almachtig'.
"Ik zweer dat ik om tot tijdelijk lid van PS benoemd te worden, rechtstreeks nog middellijk onder welke naam of voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik zweer dat ik om
190 iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks nog middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van PS naar eer en geweten zal vervullen."

De heer **DEEN** (PVV): Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

195

De **VOORZITTER**: Dan wens ik u ook van harte geluk.

2.c. Installatie en beëdiging duo-commissielid PvdA

200 De **VOORZITTER**: De fractievoorzitter van de PvdA heeft verzocht de heer Eraslan voor te dragen voor het duo-commissielidmaatschap wegens het vertrek van de heer Voskuil. Ik verzoek u indien u de verklaring en belofte wenst af te leggen, de woorden 'dat verklaar en beloof ik' uit te spreken. Nu zal ik eerst de verklaring voorlezen. "Ik verklaar dat ik om tot lid van een commissie benoemd te worden, rechtstreeks nog middellijk onder welke naam of voorwendsel ook, enige
205 gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets in deze functie te doen of te laten, rechtstreeks nog middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als adviseur van het provinciaal bestuur naar eer en geweten zal vervullen.

210 De heer **ERASLAN** (PvdA): Dat verklaar en beloof ik.

De **VOORZITTER**: Ik wens u veel geluk en succes in uw nieuwe functie. De vergadering is geschorst voor de felicitaties.

215 3.a. Bekrachtiging besluit GS inzake opgelegde verplichting tot geheimhouding

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering. Op grond van artikel 55, eerste lid van de Provinciewet hebben GS op 20 december 2016 geheimhouding opgelegd op de genoemde bedragen van bijlage 1 bij de samenwerkingsovereenkomst en op de genoemde bedragen in het
220 jaarprogramma 2017 in verband met de belangen genoemd in artikel 10, tweede lid, sub b en g van de Wet openbaarheid van bestuur. Het is wenselijk dat de geheimhouding van deze documenten voortduurt tot het einde van de samenwerkingsovereenkomst. Het betreft een deel van de stukken over de Kop Werkt. Als u de behoefte heeft daarover te spreken, dan dient dit in beslotenheid te gebeuren. Als u die behoefte niet hebt, bekrachtigt u dan het besluit van GS om

225 deze stukken als geheim vast te stellen? Ik begrijp dat dat het geval is en dan is daarmee de opgelegde geheimhouding bekrachtigd.

3.b. Lijst geheimhouding PS

230 De **VOORZITTER**: Hierover zijn tot op heden geen opmerkingen ontvangen door de griffie. Verlangt iemand het woord over de lijst? Dat is niet het geval. Ik stel u voor de lijst voor kennisgeving aan te nemen. Dat is besloten.

4. Vaststellen notulen van de openbare vergadering van 12 december 2016

235 De **VOORZITTER**: Bij de griffie zijn tot nu toe geen opmerkingen binnengekomen. Verlangt iemand over de notulen het woord? Dat is niet het geval. Dan zijn de notulen ongewijzigd vastgesteld.

240 5. Vaststellen Strategische Statenagenda

De **VOORZITTER**: Wenst iemand daarover het woord? Dat is niet het geval. Dan is de Strategische Statenagenda vastgesteld.

245 6. Vaststellen lijst ingekomen stukken

De **VOORZITTER**: Hierover zijn door de griffie tot op heden geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de ingekomen stukken het woord? Dat is niet het geval. Dan is voor wat betreft de afdoening conform het voorstel van het presidium besloten.

250 7. Voortgangslijst van moties

De **VOORZITTER**: Door de griffie zijn geen opmerkingen ontvangen. Verlangt iemand over de voortgangslijst het woord? Dat is niet het geval. Dan is de lijst ongewijzigd vastgesteld.

255 8. Hamerstukken

8.a. Statenvoordracht 3 Wijziging van de Subsidieverordening fractiebijdragen Noord-Holland 2015

8.d. Statenvoordracht 5 Kadernota Risicomanagement en weerstandsvermogen

260 8.e. Statenvoordracht 7 Vaststelling Provinciale Milieuverordening (PMV) tranche 10

De **VOORZITTER**: Dan de hamerstukken 8.a., 8.d. en 8.e., waarvoor een erratum is toegestuurd. Daarmee zijn de openstaande technische vragen van NLM beantwoord. Verlangt iemand het woord of hoofdelijke stemming? Dat is niet het geval. Verlangt iemand een stemverklaring af te leggen of aantekening? Dat is niet zo, dan zijn de besluiten bij de voordrachten 8.a, 8.d en 8.e aangenomen.

265

9. Statenvoordracht 8 PIP Windpark Westfrisia

270 De **VOORZITTER**: U hebt bij dit agendapunt toegestuurd gekregen de brief van de stuurgroep
Windpark Westfrisia, de brief van GS en de bijlage ongeoorloofde dreigementen, de motie
Medemblik en op verzoek van de commissie RWW is de besluitenlijst van 17 december 2012
inzake wijziging PRV aan de Staten gezonden. En zoals gemeld, er is zojuist een petitie
275 aangeboden die u bij de beraadslagingen kunt betrekken. Mevrouw Van Langen heeft gevraagd
om het woord bij dit agendapunt als prealabel punt.

Mevrouw **VAN LANGEN** (VVD): Voorzitter. Als lid van de gemeenteraad van Medemblik heb ik mij
bij voortdurend duidelijk uitgesproken tegen het Windpark Westfrisia. Dit maakt een
onafhankelijke oordeelsvorming als Statenlid over de voorliggende voordracht helaas niet
280 mogelijk. Dit is voor mij reden om mij van stemming te onthouden.

De **VOORZITTER**: Het is goed dat dit in de openbaarheid wordt meegedeeld.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Voorzitter, ik begin met mevrouw Haagsma. Zij zei twee weken
285 geleden in de commissie dat PS in 2012 wel degelijk over de overgangsregeling hebben
gesproken en daarin had zij gelijk. Dank aan de gedeputeerde dat wij de zienswijze alsnog
hebben kunnen inzien. Noord-Holland gaat de door het Rijk opgelegde taakstelling van 685,5 MW
halen. Dat is een groot compliment waard aan al degenen die zich daarvoor hebben ingespannen.
Het is niet gemakkelijk gegaan. Ik denk dat ik niet de enige ben die hier de tel is kwijtgeraakt van
290 hoe vaak wij hier over Wind op land hebben gesproken en hoe vaak wij onze regels daarvoor
hebben veranderd en achteraf gezien misschien niet altijd met even grote wijsheid. Maar het is
bij zo'n langdurig en ingewikkeld proces niet raar dat daaraan een smet moet kleven. Degenen
die hier in deze zaal voor 100% gelukkig zijn met de manier waarop het Windpark Westfrisia is
gegaan, mogen nu hun vinger opsteken. Tijdens het langdurige proces van Wind op land zijn wij
295 uiteindelijk tot het inzicht gekomen dat je windmolens het liefst op industrieterreinen moet
zetten waar niemand er last van heeft in plaats van in open land. Verder weten wij uit de
verslaggeving van mevrouw Vertegaal in het Noord-Hollands Dagblad hoe Zwaagdijk verscheurd
is geraakt door het windpark. In de krant van afgelopen vrijdag citeert zij dominee Marina Slot
van de Protestantse Kerk Westwoud-Binnenwijzend. Kerkbestuurders voelden zich persoonlijk
300 aansprakelijk gesteld. Kun je nagaan wat dat betekent voor mensen met een jong gezin, een
eigen bedrijf of ouderen met een kwetsbare gezondheid. Zij hebben er heel wat slapeloze
nachten van gehad. Het is heel simpel. De kerk wilde vorig jaar het contract niet tekenen, hoefde
dat ook niet, maar deed het wel. De kerk van dominee Slot zegt op haar website te hopen dat
iedereen zich thuis voelt in de kerk, niet omdat de kerkregels ons samenbinden, maar omdat God
305 ons samenbrengt. Ook wij in de Staten behoren ons behalve door regels, te laten leiden door
ethiek, compassie, empathie. Volgens de regels kan het Windpark Westfrisia misschien, ik zeg
misschien, want ik ben daar zoals bekend, nog allerminst van overtuigd, maar dat laat ik nu voor
wat het is. Geheel Zwaagdijk is boos, ze begrijpen niet dat daar onze 600 m afstand van
woningenregel alleen voor hen niet geldt. Onder hen zijn mensen die ooit na hun pensioen een
310 huisje kochten in Zwaagdijk om daar van het mooie uitzicht te genieten. Daarom leggen wij de

Westfrisiaweg onzichtbaar opgenomen in het landschap, dat op papier nu als verstedelijkt wordt aangeduid maar het niet is, zoals je direct ziet als je ter plekke gaat kijken. De gedeputeerde heeft ons in de commissie uitgedaagd aan te geven waarom het vergunnen van Windpark Westfrisia geen goede ruimtelijk ordening is. Welnu, onder goede ruimtelijke ordening wordt

315 verstaan een zo goed mogelijke balans tussen wonen, landschap en industriële productie. Voor een goede ruimtelijke ordening moet je afwegen wat voor een nieuwe functie gelet op die balans, de beste locatie is en niet voor niets hebben wij voor windmolens daarom industrieterreinen op de bovenste plaats gezet. Maar GS hebben op 17 november de omgevingsvergunning geweigerd voor de windlocatie Hornweg in het Amsterdamse Westelijke Havengebied, omdat de aanvrager,

320 het Havenbedrijf, niet beschikt over oude molens waarvan je volgens onze regels er twee moet slopen om een nieuwe te mogen bouwen. Die regel geldt niet voor de initiatiefnemers van Windpark Westfrisia vanwege dezelfde overgangsregeling. Aan de Hornweg woont niemand. Het is een en al industriële bebouwing en de gemeente Amsterdam, de eigenaar van het Havenbedrijf en de grond, wil daar graag windmolens. Dan is een en een toch twee? Laten wij die kans

325 benutten om de smet op ons succesvolle windbeleid weg te poetsen. Via de SDE-regeling subsidieert de overheid windmolenprojecten. Is het dan irreëel dat wij als overheid nog wat in de melk te brokkelen hebben? Ga in gesprek met de initiatiefnemers van het Windpark Westfrisia en met het Havenbedrijf. Van hen beiden mag ook compassie en empathie worden verwacht en voor mijn part worden ondergebracht in een joint venture of wat dan ook. Natuurlijk kan dat, waar een

330 wil is, is een weg. Ik dien daarom met 50plus en ONH een motie in.

Motie 2/06-02-2017

Goede ruimtelijke ordening

335 *Provinciale Staten van Noord-Holland in vergadering bijeen op 6 februari 2017*

Overwegende dat:

- *De overgangsregeling door PS vastgesteld op 17 december 2012, beoogt door een initiatiefnemer gedane inspanningen als zodanig niet nodeloos te frustreren;*
- 340 - *Onder goede ruimtelijke ordening wordt verstaan een zo goed mogelijke balans tussen verschillende functies, waaronder wonen, landschap en industriële productie;*
- *Voor een goede ruimtelijke ordening voor een nieuw te bestemmen functie ook moet worden onderzocht en afgewogen, gelet op de gewenste balans, wat voor deze functie de beste locatie is;*
- 345 - *GS op 17 november 2016 een aanvraag hebben geweigerd voor zeven windturbines aan de Hornweg in het Westelijk Havengebied Amsterdam, uitsluitend omdat de aanvraag in strijd was met artikel 32, lid 4 onder a van de Provinciale Ruimtelijke Verordening, dat bepaalt dat het bouwen of opschalen van een windturbine niet eerder geschiedt dan na verwijdering van ten minste twee andere windturbines op grondgebied van de provincie;*
- 350 - *Het gemeentebestuur van Amsterdam, anders dan het gemeentebestuur van Medemblik, er bij herhaling bij de provincie op heeft aangedrongen alles te doen wat mogelijk is om potentiële locaties voor windenergie, in dit geval de Hornweg, in de gemeente te vergunnen;*

- De locatie Hornweg reeds een industriële bestemming heeft, waarin uit oogpunt van
355 goede ruimtelijke ordening windturbines goed passen;
- Bij een afweging uit oogpunt van een goede ruimtelijke ordening voor een zo goed
mogelijke balans tussen verschillende functies de locatie Hornweg gunstiger is dan de
locatie Zwaagdijk;
- Dit wordt bevestigd door de Beleidsregel Wind op land waarin een indeling gemaakt van
360 de verschillende herstructureringsgebieden, in afnemende volgorde van wenselijkheid,
waarbij de locatie Hornweg is ondergebracht in categorie 1 en de locatie Zwaagdijk
categorie 2;
- Anders dan bij andere bedrijvigheid, voor een locatie voor de productie van windenergie
uit oogpunt van goede ruimtelijke ordening niet van belang is de mate waarin deze
365 locatie geschikt is voor aanlevering van grondstoffen (wind) en afvoer van eindproducten
(elektriciteitsnet);
- Voor het initiatief voor Windpark Westfrisia op grond van de overgangsregeling niet geldt
het bepaalde in artikel 32, lid 4 onder a van de Provinciale Ruimtelijke Verordening dat
voor elke nieuwe windturbine ten minste twee andere windturbines moeten worden
370 verwijderd.

Verzoeken het college van GS:

- Met de initiatiefnemers van Windpark Westfrisia en van de Windlocatie Hornweg in
overleg te treden teneinde te bewerkstelligen dat de in Zwaagdijk beoogde windturbines
375 niet daar, maar aan de Hornweg Amsterdam worden gerealiseerd;
- In afwachting daarvan de voordracht 2017/8 aan te houden

en gaan over tot de orde van dag.

Fracties SP, 50plus, ONH

380 De **VOORZITTER**: Ik neem aan dat u dit niet bedoelt als ordevoorstel om onze beraadslagingen
op te schorten, maar de stemming.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Dat is juist.

385 De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Voorzitter. Voor D66 is de transitie naar duurzame energie
belangrijk. Een thema waar wij in deze provincie veel aandacht voor hebben. Deze transitie kan
390 niet gemaakt worden zonder een aandeel windenergie. Windenergie heeft echter grote impact op
het landschap en op de inwoners van de omgeving. Dat maakt besluitvorming daarover niet
eenvoudig. Vandaag besluiten wij of de vijf windmolens bij Zwaagdijk-Oost er wel of niet komen.
Ik wil graag benadrukken hoe vervelend D66 het vindt dat de komst van vijf windmolens –
potentiële komst – zoveel frustratie en boosheid veroorzaakt in de gemeenschap. Ik zal vandaag
395 onze afwegingen toelichten. D66 had vooraf twee beoordelingscriteria meegegeven: is er sprake
van een goede ruimtelijke ordening en is er een mogelijkheid tot participatie. Net als alle andere

politieke partijen hier vandaag aanwezig hebben ook wij ons verdiept in de e-mails en telefoontjes die wij van alle omwonenden kregen. Zorgen werden gedeeld. Er is veel onbegrip over of het landschap aan het verstedelijken is of niet. De verwarring lijkt te ontstaan door het beeldkwaliteitsplan, dat gebruikt is voor de aanleg van de N23. Daarin staat dat bij de aanleg van de weg rekening gehouden moet worden met de openheid van het gebied. Ik begrijp best goed dat de bewoners daar nu op terugvallen. Een beeldkwaliteitsplan is alleen iets anders dan een ruimtelijk kader waaraan getoetst moet worden, namelijk een kader voor de inpassing van in dit geval een weg. Daarnaast hebben de ruimtelijke ontwikkelingen niet stilgelegen de afgelopen jaren sinds het besluit tot aanleg van de Westfrisiaweg. In 2010 wordt het gebied al als besloten tot matig open beoordeeld in de leidraad Landschap en Cultuurhistorie. Ook het later vastgestelde ruimtelijke uitgangspunt voor Wind op land uit 2015 wijst het gebied aan als gebied waar verstedelijking optreedt en windmolens passend zijn. Er zijn negen herstructureringsgebieden aangewezen in Noord-Holland, gebieden waar molens geplaatst mogen worden en dit is een van deze gebieden. Dat is in onze ogen niet toegeschreven aan de aanvraag van Westfrisia, omdat dit mede op basis van de leidraad en de provincie brede plan MER waarin deze negen gebieden geselecteerd zijn, is gebeurd. Dan ligt de vraag nog voor of het aan de overgangsregeling voldoet. Wat ons betreft is dat al heel vaak besproken en voldoet deze aanvraag aan de kaders die toen gesteld zijn. De aanvraag ligt bijvoorbeeld niet in een weidevogelleefgebied, niet in het natuurnetwerk en het aantal mag er vijf zijn. Vervolgens heeft D66 gekeken of aan de ruimtelijke kaders en de regels zoals bij meerderheid in deze Staten afgesproken, voldaan wordt. Dat is in onze ogen het geval en er is dus volgens ons sprake van een goede ruimtelijke ordening. Met deze uitkomst ziet D66 ook het behalen van onze doelstellingen voor meer duurzame energie in deze provincie dichterbij komen. Tot slot het participatieplan. De initiatiefnemer gaat verder dan de NWEA-gedragscode, er is planschade geregeld, de mogelijkheid om financieel te participeren met rendement, een gebiedsfonds dat de inwoners naar eigen inzicht mogen besteden, de mogelijkheid tot winstdeling en tot slot een extra bovenwettelijke stilstandregeling, maar wij zien daar toch ruimte voor verbetering, zoals bijvoorbeeld het maken van afspraken over hoe vaak en wie bepaalt dat de molens extra stilgezet kunnen worden. Wij hopen dat na het besluit – als dat vandaag duidelijk wordt – de initiatiefnemers en bewoners hier nog een stap gaan zetten. D66 heeft in deze situatie waar zoveel heftige reacties en vragen van omwonenden waren, extra goed gekeken naar de juistheid van de voorstellen en het volgen van de regels die bij meerderheid in deze Staten zijn afgesproken. Wij zijn blij dat sprake is van een goede ruimtelijke ordening en er ligt een participatieplan dat verder gaat dan de NWEA-gedragscode. D66 heeft oprecht deze afweging gemaakt. Wat ons betreft hoort Windpark Westfrisia tot de parken die een bijdrage gaan leveren aan het energieneutraal maken van de provincie.

De heer **LEEVER** (ONH): Voorzitter. Het PIP Windpark Westfrisia, een hot item in onze Staten en dat is al vaker geweest als wij over wind praten. In landen om ons heen, zoals in Duitsland waar veel meer ruimte is, is de afstand van molens tot woningen op 2 km geplaatst om geen overlast voor bewoners te creëren. En wat doen wij in Noord-Holland? Ja, wij moeten ons vasthouden aan oude vastgestelde regels, dus wij gaan ze toch op die 500 m zetten. 685,5 MW Wind op land is de taakstelling van Noord-Holland. Voor of in 2020 moet dit gerealiseerd zijn. Rond 600 MW is

440 inmiddels gerealiseerd, er resteert dus nog een opgave van rond de 80 MW. Met dit
inpassingsplan wilt u het mogelijk maken om langs de Westfrisiaweg vijf turbines te plaatsen
tussen Zwaagdijk en Odijk, ten noordwesten van Westwoud. Deze vijf windturbines gaan slechts
10 MW leveren, dat is 2% van de totale taakstelling van Noord-Holland. Het proces begint in 2010
en de procedures die geleid hebben tot het PIP die nu aan de orde is. Minutieus noemt u in uw
445 voorstel de onderdelen op het terrein van de ruimtelijke ordening die dit PIP Windpark Westfrisia
mogelijk gemaakt hebben. Op het eerste gezicht denkt de buitenstaander, dat ziet er goed uit.
De provincie volgt nauwkeurig de regels. Het zal na de commissiebehandeling een hamerstuk
worden, maar niets is minder waar. Het tegenovergestelde gebeurt in de commissie. Een breed
gedragen verzet tegen het PIP wordt door vele sprekers naar voren gebracht. Bijna de gehele
450 bevolking rond het gebied in kwestie is tegen de komst van die windturbines, ook de gemeenten
Medemblik en Drechterland, lokaal bestuur zijn tegen dit PIP. Het zou te ver voeren om alle
punten die in de commissie genoemd zijn tegen dit PIP, nog een keer te herhalen, het zijn er
vele, maar wij kunnen er niet omheen de vraag te stellen: wat is er misgegaan voor de provincie
op het jarenlange traject naar dit PIP? Ze stellen toch dat ze nauwkeurig de regels van de
455 ruimtelijke ordening gevolgd hebben? Jarenlange voorbereiding veroorzaakt hier een totaal
burgerlijk en gemeentelijk verzet. ONH kan dit alleen verklaren door te zeggen dat de provincie
op die weg wel heel nauw de regels van de ruimtelijke ordening heeft gevolgd, maar niet
nauwkeurig gevolgd heeft hoe de burger over dit PIP en windturbines denkt. In uw beleid dienen
niet de regels centraal te staan, maar het belang van de burgers en inwoners. Dat moet centraal
460 staan in uw en ons beleid. En als dat niet gebeurt, dan komt dat op een commissievergadering
tot een uitbarsting. Er moet zelfs beveiliging worden ingehuurd. Op enkele van de vele punten
van kritiek die genoemd zijn in de commissie, wil ik nader ingaan, maar ik beperk mij tot slechts
twee. Eerst het verschil in het omgaan met het open landelijke gebied bij het lintdorp Zwaagdijk,
het gebied hier aan de orde, door het PIP Windpark Westfrisia en het PIP Westfrisiaweg. In het PIP
465 van de Westfrisiaweg mag de Westfrisiaweg zo min mogelijk het open karakter van het gebied
aantasten, maar in het PIP van het Windpark Westfrisia wordt deze weg gezien als een
verstedelijking die versterkt moet worden met de bouw van vijf windturbines. Beide PIP's staan
lijnrecht tegenover elkaar op dit punt en dat mag toch niet voorkomen. In dit geval kiezen wij
voor de opvatting in het PIP Westfrisiaweg voor dat gebied, dus geen verstedelijking door het
470 plaatsen van vijf windmolens. Een tweede punt is de vraag of het kerkbestuur van de hervormde
gemeente Westwoud onder druk is gezet om toch te tekenen. In de commissie is dit uitgebreid
aan de orde geweest, maar wij vinden het nog steeds een zeer ernstig punt, hoewel het wordt
tegengegaan door jurisprudentie en allerlei argumenten van advocatuur en kerkbestuur, maar de
bevolking voelt en ziet dat anders. Wij waarderen het dat u dit onmiddellijk na de
475 commissievergadering heeft laten onderzoeken. Dit heeft geresulteerd in een viertal brieven. Na
nauwkeurige bestudering kan ONH niet anders dan tot de conclusie komen dat het bestuur toch
onder druk voor miljoenen aan schadeclaims is komen te staan en zonder die druk hadden ze in
onze optie zeker niet getekend. De brief van Oomen & Sweep is hier duidelijk over. ONH kan niet
anders concluderen dan dat er gemiste kansen zijn geweest in de besluitvorming om tot dit PIP te
480 komen. Wij vinden dat wij uit moeten gaan van de situatie dat deze besluitvorming niet heeft
plaatsgevonden. Alles overwegende, komen wij tot de conclusie dat voor ONH onvoldoende
grond is om goedkeuring te geven aan dit PIP. De motie van Progressief West-Friesland uit

Medemblik sluit naadloos op deze twee punten aan. Is het een ramp als deze 10 MW, nog geen 2% van de totale doelstelling, niet in dit gebied gerealiseerd wordt? Wij denken van niet, te meer omdat Amsterdam deze vijf molens graag geplaatst ziet op een van de bedrijventerreinen. Vandaar dat wij de motie van de SP zullen ondersteunen, samen met 50plus.

De heer **LUDRIKS** (PVV): Voorzitter. Vandaag praten en besluiten wij voor de laatste keer over het omstreden Windpark Westfrisia, het enige nieuwe windpark in Noord-Holland waarbij de windmolens op 500 m van huizen mogen staan, dus binnen de door de provincie zelf opgelegde regels dat er tenminste 600 m afstand zou moeten zijn. Ook wordt de regel geschonden dat er een lijnopstelling van zes molens zou moeten zijn, het gaat in dit geval gelukkig maar om vijf, maar toch. Daarnaast blijft het antwoord op de vraag of hier sprake is van stedelijk gebied of niet zeer onduidelijk. Hoezo is er sprake van degelijke ruimtelijke ordening? Hier zien wij meteen de eerste problemen. De PVV vreest voor een gevaarlijke precedentwerking. Waarom wordt het bij dit nieuwe windpark wel toegestaan en bij het volgende windpark niet? Ook al eerder aangekaart in de commissievergadering en nog geen antwoord op gehad en het komt ook niet terug in de notulen. Elke windboer zal nu wel denken, waarom dat park wel en mijn park niet? Daar gaan mijn miljoenen euro's aan subsidie, zie ik hem denken. Niet alleen de gemeente Medemblik is tegen het park, maar liefst ook 97% van de omwonenden, bijna iedereen dus. Vandaag nog een petitie ontvangen waarin ook CDA, VVD, D66, CU/SGP en de PvdA ook tegen zijn. Maar toch zijn GS al akkoord. Dat hebben wij kunnen lezen in de krant en dat hebben wij nogmaals kunnen horen in de commissievergadering. Elke keer wordt er gerept over zogenoemde burgerparticipatie, maar eigenlijk wordt er niets mee gedaan. Dat draagvlak is er helemaal niet. Ook vandaag weer zichtbaar in de zaal. Iedereen is hier gelukkig massaal naartoe gekomen, luister eerst naar hun bezwaren voordat u een definitieve beslissing neemt. De PVV wil in ieder geval iedereen van harte bedanken voor hun komst en wij hopen dat uw moeite niet voor niets is geweest. Inderdaad, de PVV zal tegen het Windpark Westfrisia stemmen, dat zal u niet verbazen, maar wat gaan de coalitiepartijen VVD en CDA doen?

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Ik zou graag willen horen van mijnheer Ludriks waarom exact u tegen bent. Even voor het verslag, op welke ruimtelijke gronden wijst u dit plan af, zodat de Raad van State dat duidelijk kan toetsen? Ik heb het gevoel dat u zand in de ogen van bewoners strooit, dat u niet helder heeft op welke gronden u tegen stemt.

De heer **LUDRIKS** (PVV): U bent sowieso bekend met het partijprogramma van de PVV, wij zullen geen enkel plan steunen dat windmolens toestaat.

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Ik vroeg aan de heer Ludriks op welke gronden hij denkt dit plan te kunnen afwijzen, zodat het standhoudt bij de Raad van State, zodat bewoners inderdaad op u kunnen vertrouwen dat u een goede afweging heeft gemaakt.

De heer **LUDRIKS** (PVV): Ik kan het nog een keer herhalen, dat hebben de vorige sprekers ook al gedaan, onder andere de heer Leever. Ik vraag mij af of hier überhaupt sprake is van een stedelijk gebied binnen 600 m.

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): *Onverstaanbaar zonder microfoon.*

530 De heer **LUDRIKS** (PVV): Uit de stukken, verhalen van mensen in de media, waar niet op, zou ik haast willen zeggen. Wij weten dat D66 in ieder geval voorstander is ondanks alle bezwaren. Ik was bij de VVD. De provinciale fractievoorzitters van de VVD hebben een energieagenda opgesteld waarin wordt opgeroepen om te stoppen met windparken op land, want zij stellen terecht, genoeg is genoeg. Vandaag een mooie kans om de daad bij het woord te voegen.

535 De heer **ANNAERT** (VVD): Voorzitter, ik ben geen woordvoerder op dit dossier, maar volgens het Reglement van Orde mag iedereen een interruptie plegen en nu word ik als fractievoorzitter aangesproken. Het klopt dat de fractievoorzitters van de gezamenlijke provincies in dit land een verklaring hebben opgesteld over Wind op land. Als de PVV die aanhaalt, laten zij dat dan op
540 juiste wijze doen, want wat wij daarin namelijk zeggen – en dat is later zelfs in het VVD-verkiezingsprogramma terechtgekomen – is dat wat de fractievoorzitters betreft er niet meer wind op land komt dan op dit moment met het Rijk is afgesproken. Dat is een iets ander verhaal dan de heer Ludriks ons nu probeert voor te houden.

De heer **LUDRIKS** (PVV): Wij zullen zien, we gaan zo meteen stemmen. De VVD in de gemeente is
545 in ieder geval tegen, en de provincie zullen we zo merken. Ook wat het CDA gaat doen zullen wij straks horen. Wij beslissen over het woongenot voor de komende tientallen jaren voor omwonenden. Denk hierbij aan landschapsvervuiling, slagschaduw en geluidsoverlast en slapeloze nachten, die de SP al noemde. Allemaal dankzij dit windpark, dat uiteindelijk geen overlast zou opleveren. En wat te denken van vermindering van de waarde van de huizen door de
550 komst van deze windmolens? Een mooi cadeau net voor de verkiezingen, een afwaardering op de WOZ-waarde. De meest recente ervaring leert ons – dat is bij Nieuwe Niedorp – dat als je huis op 500 m van een windmolen staat, je een korting krijgt van 35.000 tot 40.000 euro. Dat is toch flink geld, als het überhaupt nog te verkopen is, want zeg nou zelf, wie wil er een windmolen in zijn of haar achtertuin? Misschien kunnen GS aan de omwonenden aangeven bij wie zij
555 planschade kunnen indienen. Tot slot, nog even kort over de bedreigingen en andere vormen van intimidatie ten opzichte van omwonenden, daar heeft de PVV maar een woord voor, namelijk windmaffia. Anders kunnen wij het niet uitleggen. Wij hopen dat GS stellig afstand zullen nemen van dit soort praktijken en dat zij de daders niet zullen belonen maar afstraffen door hen niet hun zin te geven. De PVV heeft nog veel meer bezwaren tegen dit windpark, maar die zal ik niet
560 allemaal herhalen. Wij gaan in ieder geval tegen stemmen. De vraag is nu, wat gaan PS doen, want zij gaan er uiteindelijk over, ook al hebben GS – bestaande uit VVD, CDA, PvdA en D66 – al meerdere malen aangegeven een groot voorstander te zijn ondanks alle bezwaren.

Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter. 50 plus betreurt het dat dit plan voor vijf windmolens in
565 open landschap doorgaat en dat Zwaagdijk door de provincie in het PIP als grens van het verstedelijkt gebied wordt gezien. Dit bevreemdt ons temeer daar in het PIP voor de Westfriisaweg kort tevoren dit anders werd gezien door de provincie, mede gezien het beeldkwaliteitsplan dat daarbij hoorde. Wij zijn niet tegen windmolens, maar wel in open gebied.

Daarnaast is er zoveel weerstand en totaal geen draagvlak in de lokale samenleving en onder
570 bewoners, zodat je dit simpelweg niet moet willen. Wij hadden al eerder gezegd voor windmolens
te zijn, maar zet ze dan in grote hoeveelheden bij elkaar op zee of op plekken waar ze weinig
impact hebben op de directe leefomgeving en leefkwaliteit van mensen. De directe omgeving van
Zwaagdijk wordt in ieder geval voorgoed ten nadele veranderd. Wij hebben alle bijgevoegde en
onderbouwde rapporten goed bestudeerd, waarvoor onze dank. Ik heb lang genoeg meegelopen
575 in ruimtelijke ordening dat je alles kunt schrijven wat je lief is. Deze onderbouwingen zijn naar
onze mening duidelijk toegeschreven naar een doel en dat is toestemming verlenen voor de vijf
windmolens. Vorige week maandag hebben wij tevens kunnen horen dat het bestuur van de kerk
op een zeer onprettige manier is benaderd door de initiatiefnemers, terwijl het kerkbestuur na
zoveel tegengas van bewoners wellicht op haar schreden van toestemming begon terug te keren.
580 Natuurlijk weten wij dat dit een privaatrechtelijke procedure betreft, maar deze onverkwikkelijke
situatie en het feit dat het kerkbestuur liever niet meer had meegewerkt aan dit windmolenpark,
geeft de nare situatie aan die thans bestaat: een zeer verscheurd dorp. Het mag wellicht geen rol
spelen in onze besluitvorming, hetgeen juridisch wellicht juist is, maar waar nemen wij als
politieke partijen onze besluiten anders over? Waar zijn de bewoners in dit verhaal? Ook bij GS.
585 Kennelijk lossen wij tegenwoordig allerlei geschillen alleen nog maar op met juridische
procedures en het gezonde verstand van GS en PS speelt geen rol meer. Voor de mensen in
Zwaagdijk spelen de emoties hoog op, hetgeen wij ons goed kunnen voorstellen. Tot slot, op 27
januari jl. hebben wij kunnen lezen dat onze voorzitter van de Staten, de heer Remkes, is
benoemd tot voorzitter van een commissie. Wij feliciteren hem met deze benoeming. Hij en de
590 commissie moeten onder andere uitzoeken hoe de parlementaire democratie zou kunnen worden
verbeterd, kijkend naar de steeds groter wordende kloof tussen politiek en burgers met als doel
beter te functioneren. Veel burgers hebben aangegeven meer bij de politiek betrokken te willen
zijn. Ik zou de heer Remkes willen zeggen, kijkt u eens goed om u heen en een praktijkvoorbeeld
had niet beter gekozen kunnen worden als dit PIP, want op deze manier burgers betrekken bij
595 besluiten van overheden gaat volgens ons niet lang werken. Het moet bij burgerparticipatie niet
zijn, u vraagt wij draaien, absoluut niet, maar zo is burgerparticipatie gedoemd te mislukken en
een grote farce. Wij stemmen tegen het PIP, want volgens 50plus is geen sprake van een goede
ruimtelijke onderbouwing, gezien onder andere de draai die de provincie maakt in twee kort op
elkaar volgende PIP's betreffende de omschrijving van het feit of Zwaagdijk wel of niet in stedelijk
600 gebied ligt. Tevens vinden wij de locatie niet geschikt voor de vijf windmolens en ontbreekt het
draagvlak bij de bewoners totaal. Het feit dat ze er toch komen, is voor gewone burgers
onbegrijpelijk, net als voor 50plus.

De **VOORZITTER**: Mijnheer Kramer – en ik verbaasde mij daarover – houdt kennelijk zijn
605 maidenspeech.

De heer **KRAMER** (VVD): Voorzitter, dat klopt. De VVD werkt mee aan het ruimtelijk mogelijk
maken van maximaal 685,5 MW Wind op land, een afspraak in het coalitieakkoord, een afspraak
met het Rijk en vooral een belofte aan de bewoners van Noord-Holland om hen te behoeden voor
610 nog meer windmolens. De VVD ziet windmolens veel liever ver op zee of beter gezegd, we zien
ze liever niet. Vanaf de provinciale verkiezingen in 2011 zijn de regels voor windmolens op land

aangescherpt. Er geldt nu een minimale afstand van 600 m ten opzichte van gevoelige bebouwing, een lijnopstelling en minimaal zes op een rij en daar is de zogenaamde twee-voor-een regeling. Windpark Westfrisia is een plan dat dateert van vóór de aanscherping van de regels. Het PIP Westfrisia valt onder het regiem voor projecten die onder de overgangsregeling vallen. Hiervoor gelden in de PRV andere ruimtelijke criteria. Deze ruimtelijke criteria zijn in diverse onderzoeken van het PIP getoetst. In de voordracht geven GS aan dat aan alle criteria wordt voldaan. Naast het moeten voldoen aan de ruimtelijke criteria, moet sprake zijn van een goede ruimtelijke ordening. Hoewel dit begrip niet nader is gedefinieerd in bijvoorbeeld de wet, is de VVD van mening dat met het vastgestelde beleidskader Wind op land de oordeelsvrijheid van de Staten daarover is ingeperkt. Het PIP Westfrisia moet immers getoetst worden aan het beleid dat PS daarover hebben vastgesteld. Het alleen maar nee zeggen omdat je tegen bent, maakt het bestuur een onbetrouwbare partner. Het afwijzen van het PIP kan daarom alleen gemotiveerd worden op ruimtelijke en relevante gronden. In de voordracht en het PIP wordt uitgebreid ingegaan op de toetsing van het plan aan het beleid dat PS hebben vastgesteld dan wel geaccordeerd. Conclusie van GS is dat ook het beleidskader Wind op land het realiseren van het Windpark Westfrisia mogelijk maakt. De inwoners van Zwaagdijk en Westwoud zijn massaal in de pen geklommen om hun zienswijzen op het PIP in te dienen. In eerste instantie konden wij alleen een samenvatting lezen met een reactie van GS. De VVD hecht eraan om de zienswijzen voortaan meteen en volledig ter beschikking te hebben. De zienswijzen zijn voor de VVD geen aanleiding om tegen het PIP Westfrisia te stemmen. Wij hadden vraagtekens bij de verstedelijking van het gebied. In de laatste beantwoording stellen GS dat het landelijk gebied blijft met een gecombineerde functie van agrarisch en windturbine ontsluitingsweg. De beantwoording van GS kunnen wij volgen. De VVD realiseert zich dat een keuze voor het PIP Westfrisia voor de omwonenden een hard gelag is. Het zijn echter de Staten geweest die besloten hebben tot een overgangsregeling en het vaststellen van het beleid waar de initiatiefnemers van het Windpark Westfrisia een beroep op kunnen doen. Hoe tegenstrijdig het op dit moment wellicht ook klinkt, maar uiteindelijk is iedereen gebaat bij een betrouwbare overheid. De VVD zal met het PIP Westfrisia instemmen.

De **VOORZITTER**: Gefeliciteerd met uw maidenspeech.

Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): Voorzitter. Sinds mijn aantreden als Statenlid in 2015 is er geen onderwerp geweest dat zoveel mensen keer op keer naar Haarlem heeft getrokken als Wind op land. Geen windpark roept net zoveel emotie op als Windpark Westfrisia. Het waren niet alleen de emoties die in de zaal voelbaar waren, maar ook het feit dat elke keer opnieuw nieuwe informatie op tafel leek te liggen, compliceerde de zaak. Wij hebben als CDA uitvoerig en diepgravend naar het voorstel van GS gekeken en ook na de laatste commissievergadering enkele vragen ingediend. Nog maar eens even terug naar waar wij vandaag komen. Her en der werden windmolens in de provincie neergezet en beleid was er niet. Dit leidde tot solitaire molens die soms dicht op huizen stonden, dichterbij dan de molens die nu in Zwaagdijk gepland staan. Logischerwijs pakt de provincie dan haar taak op en maakt zij beleid. Alle aanvragen tot dan toe gingen de overgangsregeling in en Westfrisia is het enige project dat nog is overgebleven. Laat ik vooropstellen dat wij, als het gaat om windenergie, een verantwoordelijkheid hebben voor de

655 taakstelling van het Rijk en een verantwoordelijkheid voor de noodzakelijke transitie naar
duurzame energie en daar draagt Westfrisia aan bij. Wanneer wij kijken naar beleid, moeten wij
vandaag het PIP beoordelen op de ruimtelijke kaders. Wij zullen vandaag de windmolens alleen
met gefundeerde kritiek op de ruimtelijke ordening kunnen afwijzen. Hoe groot de roep van
660 tegenstanders ook is, wij staan vandaag voor een afweging van ruimtelijke kaders, wij bespreken
vandaag niet het referendum over Windpark Westfrisia. Wel wil ik alle betrokkenen bedanken voor
hun onophoudelijke inzet en alle informatie die zij ons gegeven hebben. Zoals gevraagd in
enkele brieven, hebben wij nog vragen bij het college neergelegd, zodat wij onze besluitvorming
goed konden voorbereiden. De termen stedelijk gebied en verstedelijking zijn in de
665 beantwoording van de laatste technische vragen nog eens toegelicht en het wordt duidelijk dat in
ruimtelijk beleid wordt gewerkt met verschillende abstractieniveaus. Ik dank de gedeputeerde
voor de uitgebreide toelichting en verduidelijking. Hiermee vervallen de bezwaren rondom de
verschillen in het PIP van weg en molens en kunnen wij op basis hiervan geen bezwaar maken
tegen de ruimtelijke inpassing van Windpark Westfrisia. De antwoorden laten namelijk de historie
670 zien en dit PIP is geen voorbeeld van gelegenheidsplanologie. Wel wil ik een oproep doen aan GS
als aan onszelf als PS, want mensen leven niet in een gebied met verschillende abstractieniveaus.
Zij kijken om zich heen en zien wat zij waarnemen. Landelijk gebied is dan landelijk gebied en
verstedelijking is dan verstedelijking. Termen als ruimtelijke assen, ruimtelijke ontwikkelingen
die dan weer geen invloed hebben op de planologische staat en ga zo maar door, dat is bijna niet
675 uit te leggen. Daarom moeten wij heel hard werken aan ons ruimtelijk beleid en alle ruimtelijke
regels om deze goed en begrijpelijk over het voetlicht te brengen. Ik wil daarom ter
voorbereiding op de Omgevingsvisie komen met een discussienota over communicatie rondom
ruimtelijk beleid. Een ander lastig aspect aan het dossier Windpark Westfrisia zijn de
ontwikkelingen in de relaties tussen de mensen in Zwaagdijk en de initiatiefnemers, inwoners,
680 grondeigenaren. De spanningen zijn hoog opgelopen en in de jaren steeds sterker geworden. Zo
werden wij in de commissievergadering verrast door nieuwe informatie over de kerk met
betrekking tot intimidatie dan wel van geïntimideerd voelen. Advocaten duiden dit als behorend
binnen het reguliere verkeer tussen advocaten, maar dat laat wel buiten beschouwing wat de
effecten zijn van een dergelijk communiqué, waarin gedreigd wordt met hoge schadeclaims op
niet juridisch geschoolde vrijwilligers en bewoners. Ook hiervoor dank ik betrokkenen voor de
685 nadere informatie. Ik wil nogmaals een oproep doen aan alle betrokkenen om dergelijke
confrontaties voortaan te voorkomen. Wanneer ik kijk naar mijn rol als Statenlid, kan ik niet meer
doen dan op dit moment met deze oproep. Er is geen strafbaar feit, geen aangifte gedaan. Deze
valt in de categorie 'wij vinden er wat van – en dat hebben wij als CDA duidelijk laten blijken in de
commissie – maar wij gaan er niet over'. Of zoals juridisch geduid, deze overeenkomsten zijn van
690 privaatrechtelijke aard en vallen buiten onze invloedssfeer. Wij betreuren deze ontwikkelingen
binnen Windpark Westfrisia en wij doen een moreel appèl op de partijen die erbij betrokken zijn.
Dat geldt ook voor het participatieplan en wat dit betreft, sluit ik aan bij de opmerkingen van
D66. En concluderend, er zijn geen argumenten die aangeven dat er bezwaren zijn over een
goede ruimtelijke ordening. Volgens de gedeputeerde zijn de stukken daarmee Raad van State
695 bestendig en ook het CDA zal voor dit plan stemmen.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Vandaag gaan we een besluit nemen over het inpassingsplan voor de windmolens langs de Westfrisiaweg. Een onderwerp dat veel mensen al heel lang bezig heeft gehouden en de afgelopen weken al helemaal. Vandaag komt hopelijk een voorlopig einde aan een traject van meer dan zes jaar onzekerheid en besluiteloosheid. Mijn fractie wil dit onderwerp bespreken door drie verschillende kanten te belichten. Als eerste perspectief de kant van de ruimtelijke ordening, ten tweede de vraag of we in dit gebied windmolens zouden willen en ten slotte wil ik kijken naar het proces. Ruimtelijke ordening. Wat betreft het perspectief van ruimtelijke ordening moeten PS vaststellen of er sprake is van goede ruimtelijke ordening. Het plan Windpark Westfrisia valt binnen een van de herstructureringsgebieden die zijn aangewezen voor windmolens en voldoet wat ons betreft dan ook aan alle relevante ruimtelijke eisen. In de beantwoording van de aanvullende vragen hebben GS nog helder toegelicht hoe de planologische bestemming "landelijk gebied" zoals benoemd in het PIP van de Westfrisiaweg, samen kan gaan met de terminologie "verstedelijkte zone" in de beleidsregel voor de ruimtelijke inpassing. Wij zien dus geen redenen om te concluderen dat er geen sprake zou zijn van goede ruimtelijke ordening. Wel of niet een geschikte locatie? De energietransitie waarop wij nu inzetten, vraagt een grote inzet. Wij doen als Nederland nu ons best om 14% duurzame energie te realiseren in 2020, maar wij zullen in de komende 25 jaar helemaal moeten overschakelen. Dat betekent dat we zullen moeten zoeken naar heel veel manieren om duurzame energie op te wekken, want met het huidige beleid komen we niet verder dan de helft daarvan. Wij zullen nog veel meer windmolenparken op zee moeten aanleggen. Wij zullen zo veel mogelijk daken moeten gebruiken voor zonne-energie. Wij zullen innovatieve manieren moeten gebruiken om groenafval om te zetten in groen gas. Maar met dat alles zijn wij er nog lang niet. Ook windmolens op land zijn nodig. Het Noordzeekanaalgebied biedt nog heel veel mogelijkheden voor windenergie, die we ook allemaal zullen moeten gebruiken. En wat ons betreft, dan ook deze plek. Langs een zeer drukke weg, op redelijke afstand van bebouwing, in een gebied waarin steeds meer verstedelijking optreedt en waar volop gebouwd wordt. Proces. In ons ideaalbeeld zoeken betrokken burgers samen met inwoners en overheid naar de beste manieren om zo'n initiatief te realiseren. Een zonnepark of windmolen wordt dan een beetje gezien als "eigendom" van de omwonenden. Natuurlijk zal nooit iedereen tevreden zijn, maar over het algemeen bieden de voordelen een redelijk tegenwicht tegen de nadelen. Afgezet tegen dat ideaalbeeld, is het in het geval van het Windpark Westfrisia wel heel erg misgegaan. Doordat regels werden bijgesteld en plannen in de ijskast werden gezet, praten we al meer dan zes jaar over dit plan. En ondertussen is de sfeer verhard en staan mensen in een dorpsgemeenschap lijnrecht tegenover elkaar. De mails, brieven en verhalen die wij in de afgelopen weken hebben gehoord, spreken boekdelen. Mensen die slapeloze nachten hebben, mensen die zich bedreigd voelen, mensen die vinden dat ze als tweederangsburgers behandeld worden, mensen die corruptie vermoeden, en mensen die Zwaagdijk als afvoerputje van de provincie ervaren. Wat is dit verdrietig! Juist omdat we het zo belangrijk vinden dat een overheid rechtvaardig en transparant handelt. En als tragisch dieptepunt kreeg de kerk ongewild een hoofdrol in dit drama. Het is nog altijd mijn hoop dat de kerk een middel kan zijn om verbinding te brengen, vrede te stichten, een bijdrage te leveren aan het ervaren van het goede leven, maar onbedoeld kwam de kerk hier in de frontlinie van de strijd te staan. Het is ook goed om als provincie de hand in eigen boezem te steken. Hebben we niet onterechte verwachtingen gecreëerd door op 15 december 2014 een verordening vast te stellen

740 waarin een afstand van 500 m tot bebouwing wordt genoemd en die vervolgens op 2 maart 2015
op te rekken tot 600 m? Hebben wij ons niet te veel verschuild achter het juridische ruimtelijke
kader in plaats van meer aandacht te geven aan het proces, het draagvlak en de participatie? Is
het voortdurend aanpassen en inperken van de regels niet een belangrijke oorzaak van de
verharding van het debat? Het zijn overwegingen achteraf, gedane zaken nemen geen keer. Wij
745 zullen voor dit inpassingsplan stemmen. Maar wij pleiten ook voor een bezinning op onze rol als
provincie, want dit zal niet de laatste keer zijn dat wij ruimte voor energieopwekking moeten
afwegen tegen overlast voor inwoners. Hoe kunnen wij eraan bijdragen dat dit soort processen
niet escaleren maar convergeren? Kunnen wij toch meer sturen op draagvlak en participatie?
Kunnen wij ervoor zorgen dat opwekking van duurzame energie meer gedragen wordt door
750 burgers? Iedereen volledig tevreden stellen zal waarschijnlijk wel een droom blijven en in ieder
geval kunnen we het niet alleen. Maar het kan wel veel beter dan het nu gegaan is, want zoals het
nu gegaan is, zo moet het nooit meer.

Mevrouw **KOCKEN** (GL): Voorzitter. De vorige commissievergadering leidde dit agendapunt, net
755 als een eerder beslispunt over het opstellen van deze PIP, tot veel inspraak en grote
belangstelling op de publieke tribune. Ook in de aanloop naar de vergadering vandaag ontving
ik, net als de andere Statenleden veronderstel ik, van diverse kanten informatie die ertoe zou
moeten leiden dat wij hier dit PIP niet vaststellen. Daarvoor worden meerdere argumenten
aangevoerd. Het ontbreekt aan lokaal draagvlak, er wordt gerommeld met regels en de
760 handelswijze van de betrokken windondernemer kan niet door de beugel. Vanochtend nog zag ik
de reportage van RTV-NH. Daarin kwamen dezelfde argumenten aan bod. Tussen de regels door
kwam ook het financiële aspect aan de orde. De gemeenschap wordt afgescheept met minder dan
wat een landeigenaar jaarlijks opstrijkt, om nog maar te zwijgen van de opbrengst voor de
initiatiefnemer. Ten aanzien van het punt van de intimidatie is het mij gaandeweg duidelijk
765 geworden dat die begrippen voor verschillende mensen een andere lading hebben. De
gedeputeerde laat weten dat niet gebleken is dat sprake is van intimidatie, betrokkenen verklaren
het toch zo te hebben ervaren. Voor ons als Statenleden is naar mijn overtuiging met name de
juridische betekenis van belang, en ik benadruk dan ook dat als duidelijk zou zijn dat als er
sprake zou zijn van strafbare feiten, of dat nu om bedreiging of afpersing zou gaan, dit door GL
770 zonder meer zou worden veroordeeld. Fatsoenlijke mensen gaan op een fatsoenlijke manier met
elkaar om. Uit de informatie die na de commissievergadering is toegezonden, met name de brief
van de advocaat van de kerk, blijkt voor mij echter dat van strafbare feiten geen sprake is
geweest. Dat neemt niet weg dat het intimiderend kan zijn wanneer iemand erop gewezen wordt
dat hij/zij aansprakelijk is voor zijn/haar eigen handelen. Niemand vindt dat prettig, en een
775 kerkbestuur dat uit vrijwilligers bestaat, zal daar ongetwijfeld van geschrokken zijn. Het is echter
niet onze taak om processen om die reden stil te leggen. Deze aangereikte bezwaren hebben ons
niet tot een ander inzicht gebracht dan wij al bij de commissievergadering naar voren brachten.
GL is voorstander van een snelle overgang naar een schone, duurzame wereld en naar mijn
smaak is het vooralsnog erbarmelijk gesteld met de energietransitie in Noord-Holland. Den Haag
780 heeft onze provincie verplicht om tenminste 685,5 MW wind op land te realiseren. De provincie
heeft dat minimum vertaald naar een maximum. Er mag niet meer dan 685,5 MW wind op land
worden toegestaan. En naast deze valse vertaling hebben we in Noord-Holland nog een aantal

andere aanvullende beperkingen opgesteld, bijvoorbeeld de 600 m regel. Inmiddels begint duidelijk te worden dat met de huidige provinciale regels, het onwaarschijnlijk is dat die doelstelling gehaald zal worden. Waar wij hier vorig jaar nog een gedeputeerde hoorden die dan toch tenminste 685,5 MW ging realiseren, zie ik inmiddels dat zelfs ten opzichte van dat minimum bakzeil lijkt te worden gehaald. Want, zo blijkt, de provincie heeft slechts een inspanningsverplichting, kennelijk bedoelend dat wij ons inmiddels al voldoende hebben ingespannen. Kijkend naar de toekomst word je mismoedig van het huidige beleid. Ik dien daarom tezamen met de PvdD een motie in om nu eindelijk de 685,5 MW te schrappen, zodat de komende tijd in elk geval elke initiatiefnemer die aan de overige regels voldoet, tenminste nog een vergunningsaanvraag kan doen. Maar terug naar het PIP. Windmolens waar de lokale bevolking – behoudens zij die er persoonlijk geld aan verdienen – helemaal geen zin in hebben. Het laat wat ons betreft vooral goed zien dat het onontkoombare veranderende landschap dat inherent is aan energietransitie, vraagt om veel meer burgerparticipatie. Het is te betreuren dat noch de ondernemer noch de provincie erin blijkt te slagen om met de burgers samen tot een goede oplossing te komen. Dat daar bovendien tegenover staat dat daar waar wel draagvlak is, onze Noord-Hollandse bovenwettelijke beperkingen ertoe leiden dat daar dan juist weer geen molens bij komen, maakt het nog lastiger uit te leggen. Maar gelet op hetgeen ik zojuist naar voren bracht, dat enerzijds zoveel mogelijk wind op land moet worden gerealiseerd en anderzijds er zich geen ruimtelijke argumenten tegen het PIP verzetten, zullen wij voor vaststelling van de PIP stemmen.

Mevrouw **VAN ROOIJ** (PvdA): Voorzitter. Er zijn van die dossiers die je niet loslaten. Onderwerpen die je heen en weer laten bewegen tussen wel of niet, ja of nee, waar vaak weer nieuwe feiten naar boven komen die nieuwe vragen oproepen en antwoorden die weer twijfels oproepen en weer nieuwe vragen die weer vragen om nieuwe afwegingen. Dat geldt ook voor Windpark Westfrisia, een dossier met een hele lange historie. PS stelden in 2012 de overgangsregeling vast en in november 2015 de startnotitie, waarna in juni 2016 besloten is door te gaan met het ontwerp-PIP. Vandaag gaan wij een besluit nemen over de vaststelling PIP Windpark Westfrisia. De laatste weken is er nog veel overleg geweest met bewoners, dorpsraad, kerkbestuur, GS, PS, fracties. Van alle kanten heeft ons informatie bereikt die wij zorgvuldig in onze afwegingen hebben betrokken. Het draaide voor ons uiteindelijk nog om drie punten. Er leken tegenstrijdigheden tussen de teksten N23, open landschap en bij het windpark verstedelijkt gebied. Welke ruimtelijke kaders zijn van toepassing en wanneer zijn deze vastgesteld? Punt drie, het mogelijk onder dwang genomen besluit van het kerkbestuur om tot verkoop van de grond over te gaan en de mogelijke consequenties hiervan. Onze vragen over de eerste twee punten zijn afdoende beantwoord. Wij zien dan ook geen argumenten waarom hier geen sprake zou zijn van een goede ruimtelijke ordening. Mevrouw Klaassen heeft het in haar bijdrage uitstekend verwoord. Wat betreft het laatste punt realiseren wij ons dat het gaat om een privaatrechtelijke overeenkomst. Zoals een bewoner schreef: “Het zal juridisch wel zijn dichtgetimmerd, maar is het ook conform de wil en wens van het kerkbestuur?” Daarmee slaat hij de spijker op zijn kop. Alhoewel er strafrechtelijk waarschijnlijk niets aan de hand zal zijn, voelt het voor de bewoners als pure intimidatie. Wij snappen dat wij hier geen partij in zijn, maar wij snappen ook heel goed de boosheid van de bewoners en de kater van het kerkbestuur. In de commissievergadering

hebben wij hier het weerwoord van de initiatiefnemers op gehoord en daar wordt een mens toch echt niet vrolijk van. Dat antwoord was best stuitend en ik realiseer mij dat dit een waardeoordeel is over normen en waarden. Het geeft mij in ieder geval een onbehaaglijk gevoel. GS hebben hier nader onderzoek naar gedaan en in deze besluitvorming kan het op dit moment geen rol spelen.

830 Wij zijn niet over een nacht ijs gegaan, maar het mag duidelijk zijn dat de PvdA instemt met de voordracht. Hier wil ik nog iets aan toevoegen. Bij een dergelijk gevoelig onderwerp als een windpark is het niet te voorkomen dat er voor- en tegenstanders zijn. Je treedt in de directe leefwereld van mensen en dat is ingrijpend. Het was een lang proces met een beleid dat tussentijds gewijzigd is en wat mensen voelden als meten met twee maten en oneerlijk. Ik wil
835 graag samen met het CDA en andere partijen werken aan een discussienota, waarbij wij ook naar onze rol als PS in dit geheel willen terugkijken, vooral waar het gaat om het communicatie- en participatieproces in zijn totaliteit, zodat wij daar lering uit kunnen trekken in de aanloop naar de nieuwe Omgevingsvisie waarbij dit een belangrijke rol zal spelen. Wij willen ook kritisch zijn op onszelf. Nogmaals, de beleidskeuzes van PS staan voor de PvdA totaal niet ter discussie.
840 Windpark Westfrisia zal zoals het zich laat aanzien, een bijdrage leveren aan de energietransitie en de afspraken die wij hebben gemaakt om 685,5MW te realiseren. Graag hoor ik van de gedeputeerde of wij nog op koers liggen en wanneer wij hieromtrent nadere informatie mogen verwachten.

845 De heer **VAN RAAN** (PvdD): Voorzitter, in dit agendapunt kunnen we het over twee dingen eens zijn, de urgentie voor de energietransitie in Noord-Holland is hoog en het bewonersparticipatietraject in dit project heeft te wensen overgelaten. Onze fractie wil over beide wat opmerken. Over het eerste: zowel in Europa als elders ter wereld wordt het ene record na het andere gebroken wat betreft temperatuur en het niveau van de zeespiegel. Dit concludeerde Het
850 Europees Milieuagentschap (EMA) recent nog. Vandaag werd bekend dat Nederland de thuisbasis wordt van een nieuw, internationaal top kennisinstituut voor actie tegen klimaatverandering. De klimaateffecten treden nu al op. Het lijkt onvermijdelijk dat ze sterker voelbaar gaan worden. Klimaatverandering tegengaan is een van de grootste uitdagingen waar we voor staan als mensheid, ook in de provincie Noord-Holland. Dan het bewonersparticipatietraject. Dat is en was
855 teleurstellend, getuige de vele mails die we gekregen hebben. Het heeft zich voortgesleept en voortgesleept en een hele gemeenschap in verontwaardiging gebracht en verdeeld. Het verhaal van de kerkbestuurders is verschrikkelijk. Dat kan niet de bedoeling geweest zijn, ongeacht de uitkomst en wij vragen de gedeputeerde hier aandacht aan te besteden en ons nog eens te verzekeren dat los van hoe de beleving van het proces is geweest, er geen onoorbare zaken
860 gebeurd zijn. Wij zijn als Statenleden geen partij in deze zaak tussen de projectontwikkelaars en de bewoners, maar we moeten wel oordelen of wij als bestuur een goed besluit gaan nemen en ook of er dus sprake is van goed bestuur. In dit geval moeten wij ons daarbij kunnen verlaten op de uitspraken van het college. Dus college: kunt u ons verzekeren dat ervoor zover u weet er geen onoorbare zaken gebeurd zijn? Zijn er betere plekken voor windparken? Zeker. Had de
865 procedure beter ingericht kunnen worden? Zonder twijfel. Echter, wij stellen ons op het standpunt dat wij het ons niet meer kunnen veroorloven om te kiezen tussen of wind op zee, op land of zon. U weet dat de PvdD de opgave van 685,5 MW veel te weinig vindt. Wij zijn voor duurzame energie, waar mogelijk en zoveel mogelijk. CO2-reductie is een noodzaak en uitstel kunnen wij

ons niet permitteren, dat is niet alleen onze mening, dat is ook de mening van talloze anderen, zoals bijvoorbeeld de UNEP, maar ook de medeondertekenaars van de Klimaatwet. Een door de coalitie gekozen limiet van 685,5 MW laat onze provincie in onze ogen de kantjes ervan aflopen en wij willen meer duurzame energie, maar ook minder overlast. Daarom de volgende motie om de limiet los te laten.

Motie 3/06-02-2017

Laat plafond windenergie los

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 6 februari 2017

Constaterende dat:

Het college van GS vasthoudt aan het realiseren van maximaal 685,5 MW opgesteld vermogen van windenergie op land.

Overwegende dat:

- *Het Europees Milieuagentschap concludeert dat zowel in Europa als elders ter wereld het ene record na het andere gebroken wordt wat betreft stijging van de temperatuur en het niveau van de zeespiegel;*
- *Wat betreft het opwekken van duurzame energie het maximaal haalbare aandeel duurzame energieopwekking in Noord-Holland ca. 54% bedraagt;*
- *Uitgaande van het huidige beleid en no-regret-maatregelen om dit potentieel daadwerkelijk tijdig te bereiken, een veel hoger transitietempo nodig dan is we tot nu toe realiseren;*
- *Er veel geschikte plekken in Noord-Holland voor windenergie op land zijn, meer ruimte voor wind levert meer ruimte voor maatschappelijke afweging op;*
- *Windenergie nodig is, waar mogelijk en zoveel mogelijk,*

Van mening dat:

Het onverantwoord is om vast te houden aan het realiseren van maximaal 685,5 MW opgesteld vermogen van windenergie op land en wij toekomstige generaties daarmee in gevaar te brengen;

Gehoord de discussie, verzoeken het College van GS:

Om een PRV-wijziging voor te bereiden van art. 32 lid 4 sub j, zodanig dat er meer dan 685,5 MW windenergie op land mogelijk is

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties PvdD, GL

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Voorzitter. Allereerst dank voor de brede steun voor wat op dit moment voorligt, maar wel met daarbij de nodige kanttekeningen en wat vragen. Daar wil ik

nader bij stilstaan. De bijdrage van de SP – ik kom zo nog even terug op het aspect van de regels en dat die vaker zijn veranderd was bij meerdere partijen een punt – gaat in de beschouwingen in op de ruimtelijke ordening en komt met een concreet voorstel om dit initiatief in te ruilen tegen
915 de Hornweg in Amsterdam. Daar heeft u een motie voor ingediend, maar wat ons betreft kan dat niet. Er is sprake van twee verschillende kaders. Er loopt een procedure met de initiatiefnemers in Amsterdam en wij zitten in het zienswijzentraject. Dat is nog niet afgerond en het zou erg onzorgvuldig zijn als je daar meteen een ander aan zou gaan verbinden, want wij moeten een betrouwbare overheid zijn, niet alleen richting bewoners en omwonenden, maar ook naar de
920 initiatiefnemers, hetzij in Zwaagdijk hetzij in Amsterdam. Die hebben recht op het afronden van de procedure. Op basis van de Energiewet hebben wij een inpassingsplicht en pas als alles is afgewezen, geldt dat de provincie samen met de initiatiefnemers Zwaagdijk moet kijken of er een andere geschikte plek in de provincie is waar het mogelijk wel zou kunnen.

925 De heer **BRUGGEMAN** (SP): Een feitelijke vraag. Wij praten nu over de Hornweg waarvoor GS de omgevingsvergunning nadat Amsterdam en het Havenbedrijf een zienswijze hadden ingediend, hebben afgewezen. Ik begrijp niet waarom wij nu nog in de zienswijzenprocedure zitten.

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Mijn informatie zegt dat de procedure formeel nog niet is
930 afgerond en dat wij niet het een tegen het ander kunnen ruilen.

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Zou u dan niet moeten zeggen dat Amsterdam en het Havenbedrijf nog in beroep kunnen gaan?

935 Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Dat is natuurlijk wat ik bedoel. Los daarvan, het gaat niet alleen maar over wat er bij de Hornweg mogelijk is, maar in Zwaagdijk loopt ook een procedure die wij gewoon moeten afmaken. GS zullen dat niet overnemen. D66 gaat in op de ruimtelijke kaders en meerdere partijen hebben geconcludeerd dat daaraan wordt voldaan en geven mee nader in overleg met de omgeving te gaan, maar dat is meer voor de initiatiefnemers en dat er een
940 participatieplan ligt met een aantal goede elementen, maar dat er een aanscherping kan komen in de zin dat er meer gedeeld kan worden. Dat laat ik graag aan hen. ONH zegt dat het een heel klein percentage van de totale opgave is.

De heer **LUDRIKS** (PVV): Voorzitter. Ik hoor het woord participatieplan. 97% van de omwonenden
945 is tegen het park en toch zetten GS dit door. Zijn GS van mening dat er goed geluisterd wordt naar deze mensen?

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Er is wel degelijk goed geluisterd naar deze mensen. Dat mag ook blijken uit het feit dat er planschade mogelijk is, dat er wordt meegedeeld in de winst, dat er
950 een stilstandregeling is, dat er mitigerende maatregelen zijn om de effecten te verminderen. Ik kom zo op uw bijdrage terug, want ik weet waar u op doelt. Bij u is het blijkbaar zo dat als iedereen tegen is, het plan niet door kan gaan, maar dat lijkt mij een iets te simpele voorstelling van zaken. ONH zegt, het is maar een klein percentage van de totale opgave. Dat mag zo zijn, maar dat is niet aan de orde. De provincie heeft de plicht om de aanvraag te behandelen

955 ongeacht het percentage waar het om gaat. U zegt, wij hebben heel nauw de regels gevolgd en dat was allemaal niet in het belang van de burgers, maar de regels worden vastgesteld mede in het belang van de burgers en als ik uw bijdrage beluister, suggereert dat een beetje dat bij een tegengeluid – dat is ook waar de PVV op doelt – die plannen meteen van de baan moeten zijn, maar dat lijkt mij iets te kort door de bocht. De PIP's die tegenover elkaar staan, daar is uitvoerig
960 in de commissie over gesproken en uitgebreid beantwoord in de technische vragen, dus dat ga ik niet herhalen. 50plus zegt, u maakt een draai, nee, er wordt niet gedraaid. Het is te verklaren en dat zit in de beantwoording, want het betreft twee verschillende zaken. Veel partijen hebben gesproken, onder andere ONH, over het kerkbestuur en de druk die is uitgevoerd en hoe dat is gegaan. U hebt kunnen lezen wat wij hier als GS van vinden. Wij zien dat er inderdaad druk is
965 uitgeoefend, maar wij beoordelen dat als niet ongebruikelijk in het verkeer tussen advocaten en partijen die met elkaar een overeenkomst hebben gesloten. Dat neemt niet weg – ik heb dat ook in een persbericht verteld dat het voor leden van het kerkbestuur – ik ben zelf ook een tijdlang voorzitter geweest van een diaconie – en je krijgt in een keer zo'n brief op de mat, dat een enorme impact kan hebben en dat je daar misschien slapeloze nachten van hebt omdat je denkt
970 dat je daar straks persoonlijk voor moet opdraaien. De eindconclusie is wel dat er niets strafbaar is gebeurd en hier ligt geen rol voor de provincie. De PvdD vraagt of ik de zekerheid kan geven dat er niets onoorbaars is gebeurd. Dat kan ik natuurlijk niet, wij hebben geen opsporingsbevoegdheid. Wij moeten afgaan op de verklaringen van advocaten die er liggen. Daar is onze conclusie op gebaseerd. Wanneer er iets meer aan de hand zou zijn dan dat, dan neem ik
975 aan dat degene die het betreft, daar aangifte van doet zodat de juiste instantie zich kan bezighouden met het ophelderen van die bewering.

De heer **VAN RAAN** (PvdD): Ik wil graag corrigeren als het mag, want de vraag, kunt u ons verzekeren, daar weet ik het antwoord al op, dat kunt u niet. Het gaat ons om voor zover u weet.

980 Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Daar heb ik net op geantwoord. Wij baseren ons op de verklaringen die er liggen en daar is onze conclusie op gebaseerd. De PVV zegt 97% is tegen, dat is toch een helder signaal, ja, maar daarmee is niet automatisch het plan van tafel. Burgerparticipatie betekent ook dat er zienswijzen kunnen worden ingediend en
985 participatiegesprekken kunnen worden gevoerd. Dat daar niet uitkomt dat iedereen in een keer voor is, dat zien wij natuurlijk ook. Het is niet zo dat wij op basis van percentages de besluitvorming doen. Het gezond verstand – dit lijkt een beetje op de bijdrage van 50plus – speelt geen rol wordt gezegd, maar ik hoop toch van wel, want met hetzelfde gezonde verstand is in een eerder stadium het beleid vastgesteld. Dan kunnen wij nu niet zeggen dat als het een
990 deel van de Staten of 97% van de omwonenden niet uitkomt, het beleid niet moet worden gevolgd, maar dat er blijkbaar een ander soort gezond verstand de boventoon moet voeren. Dat heeft volgens mij het gevaar van willekeur. De VVD spreekt over een goede ruimtelijke ordening en vraagt in het verlengde daarvan om voortaan de zienswijzen direct beschikbaar te stellen. Dat lijkt mij een goede afspraak, dan hoeven wij elkaar voortaan daar niet nader op te bevragen. Een
995 aantal partijen met het CDA voorop, heeft een oproep gedaan om te kijken naar een betere communicatie rondom een onderwerp als dit. U zegt, er is sprake van veel terminologie. Wij hebben vaker regels vastgesteld en naderhand weer aangepast. Ik begrijp die oproep. Ik heb mij

als portefeuillehouder nu bijna een jaar op dit dossier, meerdere malen moeten laten overhoren door de ambtenaren over of ik het goed heb, en hoe heten al die regels en die aangescherpte
1000 regels, wanneer is dat dan besloten, wat was de voorgeschiedenis. Je moet volgens mij een leerstoel RO aan de UvA bezetten wil je het helemaal goed kunnen doorgronden. Ik ben zeker bereid om met u te kijken op basis van uw discussienota, niet alleen naar de rol van PS maar ook naar de rol van GS om de kwaliteit en communicatie rondom het besluit beter te maken. Verder de concrete vraag van de PvdA over de taakstelling. Dat er niets is veranderd op eerdere
1005 berichtgeving op dit punt. Als dit plan doorgaat, dan zitten wij nog steeds op koers voor 685,5. De zekerheid van de PvdD heb ik besproken. De motie voor meer wind gaat het college niet steunen. Er lopen procedures. Wij moeten de eerste tranche afmaken en zien welk resultaat hier uitkomt en dan kan misschien geëvalueerd worden wat dat oplevert en daarna zijn er afspraken in de coalitie dat 685,5 het maximum is en die gaan wij realiseren.

1010 *Tweede termijn*

De heer **BRUGGEMAN** (SP): Voorzitter, wat mij in het debat tot nu toe opvalt, is het volgende. Velen van ons hebben laten merken dat zij dit een hele vervelende gang van zaken vinden, maar
1015 toch komt uiteindelijk iedereen uit op juridische overwegingen. Ik zou als jurist de eerste moeten zijn geweest om dat ook te doen, maar mijn opvattingen op dat gebied zijn bekend. Wij zitten hier niet als juristen, maar als politici. Als bijvoorbeeld mevrouw Haagsma zegt, ik heb het bekeken en het is toch Raad van State bestendig, dan zeg ik, dat is toch niet onze taak als politiek om te kijken of een besluit wat wij hier nemen, Raad van State bestendig is? Nee, u neemt
1020 eerst een besluit op goede gronden, afhankelijk van wat u wilt en gaat dan bekijken of het juridisch kan. Ik heb contact gehad met het Havenbedrijf in Amsterdam, dat is niet mijn taak maar van de gedeputeerde, maar ik heb het toch gedaan in dit geval. Ik heb gevraagd, zouden jullie om tafel willen met de provincie en de initiatiefnemers van Windpark Westfrisia om te kijken of jullie tot een samenwerking kunnen komen om die molens in het westelijk Havengebied te
1025 zetten in plaats van in Zwaagdijk? Ja, zegt de teamleider Windbeleid van het Havenbedrijf, ze zijn van harte welkom. Dan ga je dat toch eerst proberen en niet alleen maar zeggen, ach, wat wij nu doen is Raad van State bestendig? Dan verzuim je toch wat je moreel als politicus verplicht bent ongeacht regeltjes of wat dan ook? De gedeputeerde zegt, natuurlijk gezond verstand, dus waarom zouden wij hier geen gezond verstand gebruiken als drie partijen om tafel gaan zitten en
1030 als zij dat willen, wat is daarop tegen? Daarvoor hoeft je – zoals de gedeputeerde zegt – geen leerstoel Bestuursrecht aan het UvA te bezetten.

De heer **LEEVER** (ONH): Voorzitter. Ja, kikkertranen bij de collega's. Het is besloten en het is juridisch besloten en wij houden ons aan de regels, maar wij zijn allemaal gekozen zonder last en
1035 ruggenspraak, dames en heren. Uw verantwoordelijkheid kunt u zelf en ieder voor zich nemen. Aanvullend op het betoog van de heer Bruggeman, waarom die vijf molens niet in het Amsterdamse?

Mevrouw **VAN ROOIJ** (PvdA): Voorzitter. Ik vraag mij af, als wij van mening verschillen, of ik
1040 daarmee geen politieke verantwoordelijkheid neem?

De heer **LEEVER** (ONH): Dat is uw eigen afweging en dat is aan eenieder van ons. Aanvullend op het betoog van de heer Bruggeman die suggereert, de havens in Amsterdam zijn welwillend om in overleg te treden met de ontwikkelaars van het plan Westfrisia. Ik zou zeggen, zet ze in de
1045 Wieringermeer, hoewel ik tegen wind op land ben. Als ze daar vijf molens neerzetten met een nog veel grotere capaciteit, geeft het voor hen een nog veel groter gewin, want daar worden molens geplaatst zo hoog als wolkenkrabbers in plaats van deze middelmatige molens van 10 MW. Misschien kunnen wij dat nog in de motie aanpassen, maar dat stel ik voor aan de SP. Het windpark moet bijdragen aan de 685,5 MW. Uiteraard zijn wij daartoe verplicht, alleen op de
1050 plekken waar, daar hebben wij vandaag een heftige discussie over. Het plan wordt ontwikkeld in het West-Friese mooie landschap, waar fantastische windstromen zijn, daar moeten die molens komen, maar dan wordt in een ander punt gesteld, wanneer worden die molens stilgezet bij overlast? Als ze op een goede plek staan, dan draaien ze 24/7. Wanneer bepalen wij dat die molens stil komen te staan en wie controleert dat?

1055 De heer **LUDRIKS** (PVV): Voorzitter, deze tweede termijn heeft eigenlijk weinig zin, want wij hebben het al gehoord, van D66 en PvdA wisten wij het al, maar ook VVD en CDA zijn overstag. Het park gaat er gewoon komen. Het maakt niet uit hoeveel zienswijzen je indient en hoeveel mensen ertegen zijn, het park komt er. Ik wil nog even op de SP ingaan. Wij gaan inderdaad over
1060 onze eigen woorden, wij zijn geen juristen. Ik kan nog een keer herhalen dat wij tegen windmolens zijn, maar dat zal ik niet doen. De motie van de SP zien wij als een verplaatsing van het probleem en niet als oplossing en kunnen deze helaas niet steunen.

1065 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter, ik vind het jammer dat er niet op de motie wordt ingegaan om toch nog met de initiatiefnemers en anderen te gaan praten over een andere locatie. Dat vinden wij een gemiste kans. Voor het overige hebben wij geen nieuwe feiten of omstandigheden gehoord, ook niet van GS, die ons anders doen besluiten.

1070 Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): Voorzitter, wij danken de gedeputeerde voor zijn antwoorden en wij zijn blij te horen dat er een moment van reflectie of bezinning zoals de CU/SGP dit formuleerde, ook met GS kan worden opgepakt. Laten wij dat doen. De vraag van de SP over de Raad van State bestendigheid van het stuk. Ja, dat is belangrijk, want het CDA staat ook voor de betrouwbare overheid en wij zijn er ook niet voor om de spelregels tijdens het spel te veranderen. Wij hebben regelmatig de paradox genoemd, alsook de gewijzigde voorwaarden. Wij zijn akkoord gegaan
1075 met de overgangsregeling. Wij hebben vooraf het ruimtelijk kader bepaald waarmee wij het PIP zijn gestart. Dan kun je niet op het moment suprême de molens her en der willen plaatsen. Dat is geen betrouwbare overheid.

1080 De heer **BRUGGEMAN** (SP): Voorzitter, als wij met zijn allen een probleem hebben waar het bestuursrecht over gaat en de Raad van State een laatste oordeel moet vellen. In zijn algemeenheid als vraag, is het dan verboden om met partijen die samen tot een oplossing kunnen komen en van mening met elkaar verschillen, om tafel te gaan zitten om gezamenlijk een oplossing te vinden waardoor je misschien niet naar de Raad van State hoeft? Het is toch heel

1085 gebruikelijk dat je iets probeert in der minne te regelen in goed overleg. Rechters vragen daar ook om, probeer het eerst politiek goed met elkaar te regelen. Waarom erkent u niet dat er aan de Raad van State nog een fase voorafgaat voor ons als politiek om met elkaar aan tafel te gaan zitten om te kijken of wij dit alsnog kunnen regelen waarbij iedereen wel gelukkig wordt?

1090 Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): Omdat wij dat moment al hebben gehad, mijnheer Bruggeman. Wij hebben het er uitgebreid over gehad en ook het CDA heeft over de paradox gesproken. Dit is een project uit de overgangsregeling. Ik verwijs naar de laatste vraag 5 en de beantwoording, waarin wordt gezegd: "De overgangsregeling valt wel onder de beleidsregel uitwerking ruimtelijk uitgangspunt voor windturbines op herstructureringsgebied, maar valt niet onder de verdeelprocedure." Hier hebben wij lang over gesproken en daar gaat het om, dat wij niet zomaar
1095 van categorie I naar II kunnen wisselen of uitruilen en dat wij niet zomaar kaders tegen elkaar kunnen uitwisselen. Dan hadden wij op dat moment moeten zeggen, er bestaat geen overgangsregeling, wij gaan alleen nog maar molens toestaan die op dit moment worden aangemeld. Dat hebben wij allemaal niet gedaan.

1100 De heer **BRUGGEMAN** (SP): Ik ben bang dat wij langs elkaar heen praten en ik erken direct mijn schuld. Mijn vraag was niet, hoe zat het met de regels, waar hebben wij wel of niet bindend toe besloten? Mijn vraag is alleen, als het volgens de regels op manier X of Y moet, wat verbiedt ons om minnelijk overleg te hebben met partijen waarop die regels betrekking hebben. Waarom is het te laat om dat te doen?

1105 Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): Dan hebt u mij verkeerd begrepen, want ik heb u nooit verboden om in overleg te gaan en naar oplossingen te kijken. Ik geef alleen aan welke stappen wij reeds hebben gezet en dat wij de spelregels tijdens het spel niet moeten veranderen.

1110 De heer **LUDRIKS** (PVV): Misschien ben ik bij de verkeerde, maar hoe komt het dat het CDA in de gemeente Medemblik anders stemt dan in de provincie?

1115 Mevrouw **HAAGSMA** (CDA): Dan bent u inderdaad bij het verkeerde adres, maar ik weet dat de PVV niet aanwezig is in de gemeenteraad en dat maakt het voor sommige partijen altijd heel gerieflijk. Waarom? De gemeenteraad van Medemblik staat voor de burgers van Medemblik en ik sta hier met mijn collega-Statenvolksvertegenwoordigers voor alle mensen in de provincie Noord-Holland en daardoor maak je soms een andere afweging. Wij staan hier vanuit een provinciale verantwoordelijkheid en die hebben wij genomen.

1120 Mevrouw **VAN ROOIJ** (PvdA): Voorzitter, dank aan de gedeputeerde voor zijn handreiking om een soort evaluatie te houden en kritisch te kijken naar het proces, dat hij dat met ons deelt en wij komen er gezamenlijk hopelijk uit hoe wij dat gaan vormgeven. Beide moties zullen wij niet steunen, dat hoeft volgens mij geen betoog. Ik voel mij een beetje aangesproken door het betoog van de heer Leever en de kikkertranen en ik weersta de verleiding om hier een onsympathieke
1125 opmerking tegenover te plaatsen. Dat zal ik niet doen, maar politiek is niet alleen een kwestie

van gezond verstand, maar ook van menselijke emotie en een gebrek hieraan kunt u mij in dit dossier niet verwijten.

1130 Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Voorzitter. Naar de PVV met de conclusie dat de coalitie voor is, maar gelukkig zijn er meer partijen die zorgvuldig naar het besluit hebben gekeken. Het besluit wordt niet alleen door de coalitie genomen. De SP vraagt waarom ik niet met de initiatiefnemers heb gesproken. Dat is niet mijn taak. Dan zouden wij als provincie onze taak verzaken. Wij hebben een verplichting op basis van de Elektriciteitswet om die aanvraag in behandeling te nemen en daarop te acteren. Wij zitten nog in die procedure, dus wij zijn niet verplicht om dat anders te doen. U stelt, wat nou als de mensen naar Amsterdam willen met zijn tweeën of drieën, dat is dan aan hen. Dat moet zich vertalen in het door de initiatiefnemer intrekken van de aanvraag. Ik heb overeenstemming bereikt in Amsterdam en ga het daar proberen. Beste provincie, bedankt voor de moeite, maar hier houdt het plan op. Dat gebeurt niet en zolang de initiatiefnemer dat niet doet, moeten wij als betrouwbare overheid deze procedure verder
1135
1140 doorlopen en kijken waar die eindigt. Ik constateer dat de windhandel ter plaatse begint en het CDA heeft het al gezegd, dat is natuurlijk helemaal willekeurig als je nu hier op het moment van finale besluitvorming, gaat kijken of er hier iets kan veranderen of daar. Wij kunnen tijdens de wedstrijd de regels niet veranderen en dat moeten wij ook niet willen, want dan is het hek van de dam. Wij maken de procedure af, tenzij de initiatiefnemer naar ons toekomt en zegt, ik heb een
1145 andere plek gevonden en dan begint het hele verhaal opnieuw.

De **VOORZITTER**: Wij gaan over tot stemming. Ik heb de indruk dat het onderwerp voldoende is uitgediscussieerd, de posities zijn helder. Motie 2, stemverklaringen?

1150 Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Voorzitter. Wat D66 betreft zou het één én moeten zijn. Ja, ook molens in Amsterdam. En zo gemakkelijk als de SP het presenteert, is in onze ogen niet mogelijk.

De **VOORZITTER**: Geen behoefte aan andere stemverklaringen? Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties SP, ONH en 50plus, de overige leden tegen, zodat de
1155 motie is verworpen. Motie 3, stemverklaringen?

Mevrouw **KLAASSEN** (D66): Wij zouden het graag willen, maar wij hebben in coalitieverband afspraken gemaakt en daar houden wij ons op dit moment aan.

1160 De heer **BRUGGEMAN** (SP): Wij zijn het eens met de strekking van de motie, maar voor ons geldt de toevoeging dat molens alleen moeten komen op plaatsen waar mensen er geen last van hebben, dus op industrieterreinen, de Afsluitdijk en noem maar op. Dat is de reden waarom wij op dit moment de motie niet steunen.

1165 De heer **KRAMER** (VVD): Voorzitter, in mijn bijdrage begon ik ermee dat juist de 685,5 ook een betrouwbare overheid is, dus de VVD wil zich daaraan houden.

De **VOORZITTER**: Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, PvdD, CU/SGP, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Dan komen wij bij de stemming over de voordracht. Mevrouw Van Langen heeft de zaal verlaten en onthoudt zich van stemming. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties van SP, PVV, 50plus en ONH, de overige leden voor, zodat de voordracht is aanvaard. Nu gaan wij vijf minuten schorsen.

10. Statenvoordracht 4 Europastrategie Noord-Holland 2017-2021

De **VOORZITTER**: Ik heropen de vergadering.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Wij hebben als Nederland een krachtig en slagvaardig Europa nodig om onze belangen te beschermen en onze positie te versterken. In Europa vinden wij waarden terug, die wij in Nederland hoog in het vaandel hebben staan en juist omdat Europa en de EU voor ons zo belangrijk zijn, moeten wij kiezen voor een sterker en vitaler Europa, dat zich concentreert op haar kerntaken en vaker dan nu, samenwerking zoekt in een kleinere kopgroep en oog houdt voor het beleid van nationale staten en de regio's. Nederland en Europa horen bij elkaar, Noord-Holland en Europa horen bij elkaar. Mijn fractie heeft daarom veel sympathie voor de Noord-Holland strategie die nu voorligt, juist omdat het gaat om een partnerschap. Wij komen niet alleen halen maar ook veel brengen en wie brengt, die krijgt. Wij moeten niet alleen naar Brussel gaan, maar Brussel moet ook naar Noord-Holland komen om te zien waarin wij in Europees verband vooroplopen en wat wij kunnen brengen. Fantastische agrarische sector, sterke regionale economie, watermanagement, Smart Mobility en ga zo maar door. Als het gaat om wat wij willen brengen vanuit de agrarische sector, wel een opmerking bij het hoofdstuk land- en tuinbouw. Bij de ambities op lange termijn wordt alleen prioriteit gegeven aan tuinbouw. Het CDA ziet dat graag verbreed tot land- en tuinbouw en zaadveredeling. Deze branches zijn alle drie van groot belang voor Noord-Holland. Ze zijn innovatief, effectief, duurzaam en zorgen voor veel werkgelegenheid. Kan de gedeputeerde die verbreding in de lange termijn ambities toezeggen? Wat hopen wij dan te krijgen? Onder andere een steuntje in de rug voor het broodnodige glasvezel in het buitengebied. Mijn fractie zal het breed gesteunde amendement steunen. Al met al, een provincie die zich mag profileren in internationaal verband in Europa en Noord-Holland waar wij trots op mogen zijn.

De heer **STRUBEN** (D66): Voorzitter. De vier Randstadprovincies hebben vanuit het belang van afstemming van hun eigen taken op Europese doelen samenwerking afgesproken en deze vastgelegd in de gezamenlijke Randstedelijke Europastrategie. Bij de behandeling van de eerder vastgestelde Randstedelijke Europastrategie kwam in de Staten de wens naar voren om binnen deze strategie een meer concrete en inhoudelijke uitwerking van de prioriteiten van Noord-Holland te maken en met de voorliggende strategie komen GS aan die wens tegemoet. De wijze waarop de afstemming tussen de Randstedelijke en de Noord-Hollandse heeft plaatsgevonden, was onderwerp van discussie in de commissie. D66 heeft benadrukt dat samenwerking in Randstadverband essentieel is en dat er voldoende capaciteit ingezet moet worden op de thema's die daar genoemd zijn. Wij noemen met name de circulaire economie en energie. De grote

maatschappelijke uitdagingen in de Europa 2020-strategie vinden wij belangrijk en wij verwachten dat daarop blijvend ingezet wordt, ook op de langere termijn. D66 beschouwt de uitwerking in de vier inhoudelijke prioriteiten voor Noord-Holland dan ook in dat kader. D66 vindt Europa belangrijk. Wij willen werken aan een sterke relatie met Europa en aan een beter functionerend Europa. Het CDA heeft het prima verwoord. Het gaat om evenredig halen en brengen, beïnvloeding van wet- en regelgeving, benutting van de financiering uit Europa en samenwerking, kennisuitwisseling en versterking van het netwerk in Europa. Het is prima om de onderwerpen die wij van belang achten en waar wij goed in zijn, specifiek aandacht te geven. De onderwerpen regionale economie, land- en tuinbouw, Smart Mobility beschouwen wij dan ook passend in de Randstadthema's zoals Slimme Randstad, regionale economie, bereikbaarheid en agrifood. Water beschouwen wij als een thema van milieu, natuur en water en het is goed dat onze gedeputeerde zich op de volle breedte inzet op dit thema. Wel verwachten wij dat het thema luchtkwaliteit in de komende periode aan belang en aandacht gaat winnen. Het Europese cohesie- en investeringsbeleid is zeker van belang en vraagt met het oog op de grote boze buitenwereld en de economische ontwikkeling extra aandacht en gelijkschakeling om maximaal nut te hebben van onze investeringen. Het amendement van de VVD dat zij straks zullen indienen, zullen wij zeker steunen. Onder het kopje regionale economie wil D66 dat Noord-Holland goed aanhaakt op het thema circulaire energie en economie uit de Randstadprioriteiten. De inzet op circulaire economie en energie is prominent onderdeel van de agenda's van bijna alle overheden in de provincie en een belangrijk programmaonderdeel van de Economic Board van de MRA. Het doel is efficiënter en bewuster omgaan met grondstoffen. Wel voorzien in de behoefte, maar zonder onaanvaardbare milieudruk en zonder verdere uitputting van natuurlijke hulpbronnen. Economen becijferen in 2015 dat de circulaire economie in Europa zeker 2 miljoen nieuwe banen zou kunnen opleveren en voor Nederland 7 miljoen groei en 80.000 banen. Nederland kan daarin vooroplopen. In het programma Vanguard, New Growth through Smart Specialisation, werken al meer dan twintig Europese regio's samen in clusters en thema's zoals duurzame energie en biobased economie. Samen met partnerregio's kan de provincie projecten in Europa opzetten. D66 vraagt GS om te onderzoeken of aansluiten bij dit Vanguard programma de transitie naar circulaire economie kan versterken. Wij wachten de beantwoording van GS af. Wij hadden een amendement voorbereid, maar wij laten dat van de beantwoording afhangen. Wat D66 nogmaals wil benadrukken is dat wij groot belang hechten aan de Randstadthema's circulaire economie en energie en dat deze niet mogen ontbreken in de aandacht van Noord-Holland in Europa. De toekomst van de werkgelegenheid is daar mede van afhankelijk en het bedrijfsleven is zich daar steeds beter van bewust. Wij vragen GS om bevestiging daarvan en kijken of wellicht het Vanguard programma hier goed op aansluit en ons daarover kan informeren.

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Voorzitter. D66 heeft zich meermaals uitgesproken over de zorgen op het gebied van klimaatverandering. Ik begreep net uit de kranten dat u zich heeft aangesloten bij het landelijk initiatief Klimaatwet en wij weten dat u in de Staten een motie heeft ingediend op dit thema. Mist u dit niet in dit stuk?

De heer **STRUBEN** (D66): Nee, wij vinden het voldoende waartoe wij besloten hebben in onze motie. Dat mis ik niet in dit stuk. Daar is voldoende aandacht voor.

1255 Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Dus u vindt niet dat wij juist in Europa, juist internationaal en bovenregionaal aan klimaatverandering moeten gaan werken?

De heer **STRUBEN** (D66): Europa werkt daar goed aan, stelt zeer goede doelen en daar sluiten wij op aan. Daar is onze motie op gericht, dus nader beleid lijkt mij niet nodig.

1260

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Voorzitter, ik hoor mijn collega's van het CDA en D66 steeds praten over Europa. In de stukken van het COE wordt steeds gesproken over maatregelen van Brussel. Dat is niet Europa, maar dat is de EU. Het stuk dat vandaag besproken wordt, heet Europastrategie 2017 – 2021 en mijn fractie vindt dat deze naam verwarring wekt. Europa is niet de EU en de EU is niet Europa. Vandaag hebben wij het niet over Zwitserland, Rusland, de Oekraïne, Wit-Rusland, Noorwegen. Vandaag hebben wij het over dossiers van de EU en om dat helder te maken dienen wij een motie in.

1265

Motie 4/06-02-2017

1270

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 6 februari 2017

Constateernde dat:

In provinciale documenten die refereren aan EU-beleid afkomstig uit Brussel, zoals de Europastrategie Noord-Holland 2017-2021, veelvuldig wordt gesproken over "Europa".

1275

Overwegende dat:

- *EU-beleid afkomstig uit Brussel niet hetzelfde is als "Europa";*
- *Het gebruik van de term "Europa" mensen een verkeerde voorstelling van zaken geeft;*
- *De provincie de verantwoordelijkheid heeft correcte informatie te verschaffen.*

1280

Roepen het college op om:

- *Als wordt gerefereerd aan EU-beleid afkomstig uit Brussel, de term "Europa" niet meer te gebruiken in provinciale documenten, teneinde recht te doen aan een correcte informatievoorziening;*
- *De Statenvoordracht Europastrategie Noord-Holland 2017-2021 om te dopen in "EU-strategie Noord-Holland 2017-2021"*

1285

1290 *en gaan over tot de orde van de dag.*

Fracties PVV, ONH, 50plus

De **VOORZITTER**: Mag ik over de tekst even een opmerking maken? Het eerste bullet kan wel via een motie – u roept dan GS op om dingen in de toekomst anders te doen – maar het tweede bullet had feitelijk formeel een amendement moeten zijn. Vandaar mijn vraag, mag ik het zo

1295

interpreteren dat hetgeen bij de tweede bullet staat, een oproep aan GS voor de toekomst betekent?

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Ja, dat mag.

1300

Mevrouw **ROMMEL** (VVD): De VVD vraagt zich af of voortaan alles wat wij hier regelen, uit Haarlem komt en alles wat in Nederland wordt geregeld, is dat voortaan Den Haag?

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Nee hoor, wij hebben het over de EU-strategie 2017-2021 als het aan ons ligt. Dat heet Brussel en Brussel regelt het hier en wij hebben het uit te voeren.

1305

Mevrouw **ROMMEL** (VVD): Ik denk dat het niet heel duidelijk is voor u, maar dat is de EU.

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Dat klopt. Wat is uw vraag inhoudelijk?

1310

Mevrouw **ROMMEL** (VVD): De vraag is dat u zegt dat de wetgeving uit Brussel komt en als wij dat doortrekken, dan komt voortaan onze regelgeving uit Haarlem en is dat Haarlemse regelgeving en geen Noord-Hollandse.

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Ik snap uw redenatie niet. De regelgeving blijft uit Brussel komen. Dat is waar wij bezwaar tegen hebben.

1315

De heer **STRUBEN** (D66): U bent altijd voor inspraak en duidelijkheid naar bewoners. Denkt u dat het praten over EU duidelijker is dan Europa? Wat denkt u dat de duidelijkste term is naar de burgers toe?

1320

De heer **VAN HOOFF** (PVV): EU. Je kunt natuurlijk heel blij zijn met het binnenharken van veel EU-geld naar Nederland. In 2014 2,2 miljard euro, in 2015 2,1 miljard euro. In 2014 droegen wij 4,7 miljard euro af en in 2015 5,8 miljard euro. Ik zal u de overige cijfers besparen. U kent het verhaal van die sigaar en de eigen doos. Nederland krijgt een hele kleine sigaar uit een hele grote doos. Nog maar eens voor alle duidelijkheid: de PVV is absoluut voor Europa, dat heb ik hier van D66 en een andere collega ook gehoord. Voor Europa, want wij zijn veel te klein om het alleen te kunnen. Alleen de PVV is absoluut tegen de EU en wil Nederland uit de EU en uit de euro. De PVV kiest voor Nederland en wil dat Nederland weer baas wordt over de eigen grenzen en over het eigen geld en wil de gulden terug. De PVV wil dat Nederland eigen economisch beleid kan voeren en de PVV wil dat Nederland blijft wie wij zijn: politieke besluiten nemen wij in Den Haag en niet in Brussel.

1325

1330

De heer **VAN BERKUM** (GL): Ik heb meer een opmerking, namelijk of wij het kunnen hebben over waar het over gaat, namelijk een strategie over hoe wij met zijn allen richting Europa, richting EU, onze punten gaan verdedigen. En wat u doet, is een ideologische discussie, ik zou het fijn vinden als u daar uw mening over zou willen geven.

1335

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Wij hebben het hier in de fractie over gehad. Natuurlijk kun je als PVV met die strategie akkoord gaan – ik noem het even de EU-strategie voor alle duidelijkheid – omdat je daar geld mee binnenhaalt en waarom zouden wij dat niet doen. Wij geven een hele hoop en wij doen ons best geld naar binnen te halen. Maar wij moeten duidelijk zijn, wij zijn tegen de EU en ik heb u verteld waarom, hoewel ik dat nog wel een keer wil herhalen als u dat wilt. Nederland wil de EU uit de Euro. PVV kiest voor Nederland en wil dat Nederland weer baas wordt over de eigen grenzen.

De **VOORZITTER**: Dat hebt u zojuist al gezegd.

De heer **VAN BERKUM** (GL): Daar wil ik met u een discussie over voeren, maar dat kan nu niet hier. Het gaat nu over de strategie en zegt u nou eens wat u vindt van deze strategie, want volgens mij valt daar voldoende over te zeggen en het valt mij tegen dat u dat niet doet.

De **VOORZITTER**: De heer Van Hooff geeft de dilemma's uit zijn fractie weer en dat mag bij deze gelegenheid.

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Ik herhaal mijn in juni 2016 uitgesproken tekst en die luidt: "Aangezien Brussel een steeds groter stempel drukt op het reilen en zeilen van de provincie – tot en met de Nieuwjaarsspeech toe – en wij als PS nog maar marginaal kunnen beïnvloeden, assisteren en faciliteren...

De **VOORZITTER**: U refereert aan de Nieuwjaarsspeech, het heeft inderdaad voor veel mensen even geduurd voor zij het in de gaten hadden.

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Overigens, inhoudelijk vond ik het een hele leuke speech, ik heb ervan genoten, alleen mijn fractie en ik vinden dat dit niet in een Nieuwjaarsspeech thuisheeft, maar goed, dat is een ander verhaal. "En wij als PS nog maar marginaal kunnen beïnvloeden, assisteren en faciliteren gaat mijn fractie niet akkoord met deze sigaar uit eigen doos" en dus ook niet met deze voordracht en zullen wij tegen stemmen.

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Ik hoor de heer Van Hooff zeggen, wij hebben Europa nodig, maar is tegen deze strategie. Hoe kunnen wij Europa dan wel betrekken bij ons beleid volgens uw definitie?

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Die discussie moet Den Haag voeren en niet wij.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. In de Europa-strategie Noord-Holland wordt opgepakt wat niet of onvoldoende wordt opgepakt in de Randstadstrategie en de strategie van het Huis van de Nederlandse Provincies. In het conceptstuk zijn de nodige thema's opgenomen, Noord-Holland heeft vier extra prioriteiten ten opzichte van de twee andere Europa-strategieën. Behoudens dat de SP het in vele gevallen niet eens is met het rondpompen van subsidies onder het mom van: "Ik heb er voor betaald en moet er dus ook iets voor terug hebben", is hetgeen is opgesteld in deze

Europa-strategie wel ongeveer waar wij het over gehad hebben. Er is aandacht voor duurzaamheid maar te weinig voor biologische landbouw. Er is aandacht voor biodiversiteit, voor het milieu en er is feitelijk een beetje te veel aandacht voor economie, Tata, Schiphol, het
1385 ontduiken van de fosfaatregeling et cetera, zeker als je dit afzet tegen de aandacht voor het milieu. Verder is de SP van mening dat de hele Europastrategie Noord-Holland vaak vaagtaal is en een en ander smeekt om nadere uitwerking. Wat de SP uitdrukkelijk mist in alle Europastrategieën, zijn vaste banen tegen een goed loon – en dat is ten minste het minimumloon – voor mensen die laag opgeleid zijn. Zo noemen wij dat maar: laagopgeleid, want er is nog
1390 steeds weinig waardering voor mensen met twee rechterhanden en een opleiding die aan het leven zelf ontleend is. Bij prioriteit 1 onder regionale economie, ter verduurzaming van de industrie, wordt het nodige genoemd. Noord-Holland heeft aantrekkingskracht op jongeren, arbeidsmigranten, internationale bedrijven en kenniswerkers, startende creatieve en gesettelde bedrijven met internationale oriëntatie en groeiambities. Tegelijkertijd zitten er laag opgeleide
1395 mensen in flexbaantjes met veel onzekerheid tegen een laag loon en in de WW en in de bijstand. Werkgelegenheid voor lager opgeleiden zit andere duurzaamheidsambities niet in de weg, integendeel. D66 in deze Staten heeft zorgen en vreest de Engelse Brexit. Dat heb ik zelf gehoord. De media wijten deze immers aan de kloof tussen hoog- en laagopgeleiden. Dat heb ik gelezen. De SP vindt dat dit thema ook via de Europa-strategie van Noord-Holland kan worden
1400 opgepakt en heeft een motie voorbereid:

Motie 5/06-02-2017

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 6 februari 2017

Gelezen voordracht 2017-4 over de Europastrategie Noord-Holland 2017-2021

Overwegende dat:

- *Er in de Europastrategie Noord-Holland maar ook in de andere Europa-strategieën uitvoerig gesproken wordt over economie, industrie, kenniswerkers, creatievelingen, groeiambities, topsectoren, enzovoorts;*
- *Er in de Europastrategie Noord-Holland, maar ook in andere Europa-strategieën zelden gesproken wordt over duurzame werkgelegenheid tegen een goed loon voor laagopgeleiden;*
- *Er ook in Noord-Holland duurzame werkgelegenheid tegen een goed loon moet zijn voor laagopgeleiden.*

Verzoeken het college van GS:

In het kader van de Europastrategie Noord-Holland 2017-2021 bij het prioritaire thema regionale economie en land- en tuinbouw te lobbyen voor duurzame werkgelegenheid tegen een goed loon voor laagopgeleiden in Noord-Holland

en gaan over tot de orde van de dag.

Fractie SP

1425

De **VOORZITTER**: De motie maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

1430

1435

1440

1445

De heer **VAN BERKUM** (GL): Voorzitter, ik zal mij inhouden en mijn liefde voor de EU en de Europese samenwerking en het belang daarvan juist in deze tijd niet te breed uitmeten. Deze liefde zorgt ervoor dat ik nogal snel geneigd ben om positief te oordelen over wat wij ook richting Europa doen, want het is zo nodig en wij moeten juist nu zoveel dingen regelen. Dit document heeft er echter voor gezorgd dat ik niet in staat ben om hier een heel positief verhaal over te houden, vooral omdat er een onduidelijkheid zit in wat nu voorrang heeft. De samenhang tussen deze strategie en de Randstadstrategie was in eerste instantie vrij duidelijk, omdat dit een toevoeging zou zijn aan de Randstadstrategie, alleen in onder andere de commissie NLM wordt dit duidelijk aangegeven als de strategie voor Noord-Holland richting Europa. Dat maakt dat de strategie met het meenemen van de Randstadstrategie zeer karig is als het gaat over duurzaamheid en klimaat, en nog kariger wordt. Dat wordt bijzonder goed duidelijk in de alinea's over fosfaat. De PvdD zal zo meteen twee amendementen indienen over klimaat en fosfaat en hopelijk kunnen wij hiermee een aantal omissies herstellen. Verder zullen wij het amendement van de VVD over internettoegang steunen, uiteraard lijkt het mij zeer verstandig dat mensen op zoveel mogelijk plekken gebruik kunnen maken van internet, omdat dat een echt goede manier is om de economie verder te stimuleren en onze positie te verstevigen. Verder wil ik wel zeggen dat ik vind dat wij het eigenlijk beter zouden moeten doen. Wij zouden een betere strategie moeten hebben, wij zouden hier verder over door moeten praten en ik hoop dat wij in de toekomst een beter en meer voldragen document hebben dan wat nu voorligt.

1450

Mevrouw **VAN DUIJN** (PvdA): Voorzitter. Ik werd vanmorgen wakker met de muziek van Europe en dacht, dat is niet toevallig, The final countdown. Ik mag nu het woord nemen, waarvoor dank. De PvdA vindt het een mooi ambitieus plan met veel kansen voor een duurzamere provincie. Wij zijn vooral benieuwd naar de uitvoering. Ik noem een paar aandachtspunten die voor de PvdA heel belangrijk zijn. Allereerst op het gebied van landbouw en landschap.

1455

De heer **VAN BERKUM** (GL): Voorzitter, u zegt, dit is een mooi en ambitieus plan, maar welk plan hebt u gelezen? Ik wil vooral uw aandacht vragen voor de regels over fosfaat. Volgens mij staat in het beste geval dat gehandhaafd blijft wat er nu is en in het negatiefste geval gaat het over oprekking van de regels. Hoe kunt u dat mooi en ambitieus noemen?

1460

1465

Mevrouw **VAN DUIJN** (PvdA): Ik was nog niet klaar met mijn betoog, dus als er daarna nog vragen zijn, dan hoor ik die graag. Landbouw en landschap. Wij willen meer aandacht voor duurzame landbouw, de zogenaamde nieuwe landbouw. Hier liggen zoveel kansen, niet alleen voor de boeren, maar voor iedereen die een gezonde leefomgeving belangrijk vindt. Het is daarom goed dat wij willen inzetten op kennis en innovatie, dus niet alleen op voedselproductie maar juist ook op kennis. Behalve de mooie en sprekende voorbeelden van Texel die in het stuk genoemd worden, zijn er bijvoorbeeld de pilots van natte teelt in Noord-Holland, nieuwe economische kansen voor boeren waarmee de dure daling van de bodem in veenweidegebieden wordt tegengegaan. Een win-win-winsituatie. En het hele Noord-Hollandse landschap in kaart brengen

- zouden wij zeggen, dus niet alleen maar het NNN en dan ook het medepartnerschap biodiversiteit. Het is goed dat wij dit doen als Noord-Holland. Wij willen het wel in
- 1470 gezamenlijkheid oppakken met andere groene thema's, zoals de landbouw. Boeren hebben een belangrijke rol en bijdrage aan een betere biodiversiteit, zeker als je ziet dat vergroening van het GOB als speerpunt is genoemd. Verder is het belangrijk om nog nadrukkelijker aandacht te vragen voor zaken als klimaatverandering en schone energie. Duurzaamheid moet sterker aangezet worden. Niet dat het er niet in staat, maar omdat het er wat ons betreft niet voldoende
- 1475 in staat. Meer aandacht voor duurzaamheid is tevens een steun in de rug van bedrijven die veel aan innovatie en verduurzaming doen en zich daarin gesteund weten door de provincie die op alle terreinen onverbloemd uitspreekt dat duurzaamheid een prioriteit is op alle deelgebieden. Datzelfde geldt voor Schiphol. Als grootste werkgever gebeurt hier al veel aan duurzame initiatieven en innovaties, maar dit kan altijd beter. Daar kan ook de kwaliteit van de
- 1480 leefomgeving van meeprofiteren, die momenteel zwaar onder druk staat. Mooi ook dat de provincie lid is van de Europese groep Polis, bij wie gezondheid en kwaliteit van de leefomgeving hoog in het vaandel staan. Dat zouden wij ook bij de uitwerking moeten laten terugkomen. Wat betreft Smart Mobility onderwerpen en intelligente vervoerssystemen, de PvdA vindt het goed dat de provincie zich hiervoor uitspreekt. Het zorgt voor meer veiligheid en efficiëntie in het
- 1485 wegverkeer en voor meer duurzaamheid. Wij zijn blij dat naar aanleiding van onze vragen dit onderwerp ook in de komende commissievergadering aan de orde komt. Het biedt niet alleen kansen voor openbaar vervoer en fietsverkeer, maar ook voor andere vervoersvormen zoals bijvoorbeeld autoverkeer. De PvdA denkt graag mee over het vervolg. Tot slot nog enkele vragen over tussentijdse evaluatie. Hoe worden de evaluatiemomenten vormgegeven? Wat is de opzet
- 1490 van het tussentijds meedenken in de betreffende commissies over de uitvoering? Zijn er alternatieve tussentijdse evaluatiemomenten mogelijk indien bijvoorbeeld de Brexit of beslissingen vanuit Amerika gevolgen hebben? En ook andere actuele zaken, zoals het fosfaatdossier, kunnen hierin meegenomen worden.
- 1495 De **VOORZITTER**: Ik heb de heer Van Berkum even laten staan in de wetenschap dat u niet intimiderend onder de indruk bent van de man die daar steeds achter de microfoon staat, maar ik heb de indruk dat hij een laatste vraag aan u heeft.
- De heer **VAN BERKUM** (GL): Ik heb allereerst een eerste vraag gesteld en ik vraag mij ook af
- 1500 welke documenten u gelezen heeft, maar dat terzijde. Deelt u de zorgen die ik uit over de fosfaatdoelen die er nu staan? Die zijn op zijn best vaag geformuleerd en op zijn slechts, het gaat echt de verkeerde kant op. Het is niet voor duurzaamheid. U zegt, over alles is een duurzaamheidssausje gegoten. Het klopt wat in NLM is gezegd, dat dit het speerpunt is van onze strategie naar Europa, maar dit betekent gewoon niet dat er een duurzaamheidssausje overheen
- 1505 zit, niet in de letter.

Mevrouw **VAN DUIJN** (PvdA): Dank je wel voor het luisteren. Het fosfaatdossier vinden wij ook heel belangrijk, maar de vraag die u nu stelt, dat wij er met zijn allen op toezien hoe dit in de uitwerking nader vormgegeven wordt. Volgens mij staat in de strategie nu alleen dat wij gaan

1510 lobbyen voor het fosfaatrechtendossier in Brussel en dat het ook gaat om de uitwerking en dat wij daarbij met zijn allen betrokken zijn. Dat is een oproep die ik deel met de heer Van Berkum.

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Er staat een aantal prioriteiten in de Europa-strategie Noord-Holland waarmee de CU/SGP het van harte eens is, zoals goede aandacht voor de rol van de
1515 landbouw en met name ook de zaadveredeling, zoals door het CDA wordt gesuggereerd. Ook de specifieke focus op Smart Mobility kunnen wij onderschrijven en eveneens is de verduurzaming van de industrie erg belangrijk voor Noord-Holland. In de commissie hebben wij gesproken over wat het dan inhoudt, die verduurzaming. Het moet niet gaan over het tegenhouden van verduurzaming wanneer het onze werkgelegenheid zou kunnen gaan raken. Dat is de indruk die
1520 wij kregen na het lezen van de tekst. Er staat vooral dat strenge regels vooral een risico zouden vormen voor werkgelegenheid bij Tata Steel en KLM. Echter, het in stand houden van werkgelegenheid die gerelateerd is aan achterhaalde economische activiteiten, is niet onze eerste prioriteit. In plaats daarvan zouden we moeten inzetten op echte innovatie; innovatie die eerlijke banen creëert die wel toekomstbestendig zijn. Wij interpreteren deze prioriteiten dan zo dat de
1525 provincie zich daadwerkelijk gaat inzetten om de industrie zodanig te verduurzamen dat Nederland en Noord-Holland weer koploper duurzame industrie worden in Europa. Onze vraag aan de gedeputeerde is, kunt u die interpretatie onderschrijven?

Mevrouw **ROMMEL** (VVD): Voorzitter, er is al veel gezegd. In de strategie van de Randstadregio
1530 staan voor Noord-Holland belangrijke onderwerpen gemeld. Het is goed dat wij nu onze eigen prioriteiten stellen, waarin wij naar Europa gaan en wat wij brengen en halen. Europa kan wat ons betreft wel een beetje Noord-Holland gebruiken. De onderwerpen die belangrijk zijn voor Noord-Holland, zijn bij uitstek onderwerpen, waar wij echt iets te brengen hebben en waar wij werkgelegenheid en fondsen kunnen halen. Tijdens behandelingen in de diverse commissies
1535 kwam naar voren dat er een onderwerp is dat niet in deze strategie genoemd is en daar is wel degelijk aandacht voor nodig. Dat is namelijk een hoogwaardig digitaal netwerk. In deze Staten is er bij ons eigen programma veel aandacht voor gevraagd, maar ook Europa speelt een rol en kan een rol spelen. In 2014 is al aangekondigd dat er nieuwe regels zouden komen vanuit Europa voor het digitale netwerk, waarbij de richtsnoeren voor staatssteun voor breedband zouden
1540 worden herzien. De digitale technologie staat ook nu nog centraal in de economische groeistrategie van Europa en binnen tien jaar is de verwachting, zullen meer dan 50 biljoen objecten wereldwijd verbonden zijn. Dat houdt nogal wat in. Om te zeggen, er is dus need for speed. Daarom zijn wij blij dat zeker gelet op het belang van de digitale technologie, de VVD een amendement heeft kunnen samenstellen, samen met CDA, D66, PvdA, 50plus, ONH, GL en PvdD.

1545

Amendement 1/06-02-2017

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 6 februari 2017

1550 *Concluderende dat:*

- *Er in de Europastrategie van de provincie Noord-Holland 2017-2021 een aantal specifieke Noord-Hollandse prioriteiten wordt benoemd en verankerd waarvoor de provincie zich bij de Europese Unie sterk wil maken;*
- *De Europese regels beperkingen opleggen om overheidsmiddelen in te zetten voor het beter ontsluiten van Noord-Holland via een hoogwaardig digitaal netwerk.*

1555

Overwegende dat:

- *De Staten GS unaniem bij motie nr. 11 gevraagd hebben onderzoek te doen naar hetgeen er voor nodig is op juridisch, operationeel en financieel vlak om het internet in heel Noord-Holland in 2020 ontsloten te hebben via een glasvezelnetwerk;*
- *De Staten GS unaniem bij motie nr. 68 gevraagd hebben, voor de kaderbrief 2018 PS een conceptvisie voor te leggen over de toekomst van het digitale netwerk in Noord-Holland;*
- *In de overwegingen van motie 68 ook gewag is gemaakt van de potentiële bijdragen van de Europese Unie aan het digitale netwerk in Noord-Holland;*
- *Het werken aan ruimere staatssteunregels als ook het doen van een beroep op beschikbare Europese middelen voor de realisatie van een dekkend glasvezelnetwerk in Noord-Holland, vraagt om een gedegen voorbereiding en aanpak;*
- *Deze voorbereiding en aanpak binnen de Europa strategie van de provincie Noord-Holland kan worden geborgd;*

1560

1565

1570

Besluiten:

Aan de Europastrategie 2017-2021 toe te voegen, onder hoofdstuk 3 'Noord-Hollandse prioriteiten', onder Prioriteit 3 Europees Cohesie en Investeringsbeleid', onder de 'Noord-Hollandse uitgangspunten bij lobby' (pagina 13) als nieuw toe te voegen derde uitgangspunt: "Indien de nog vast te stellen visie op de toekomst van het digitale netwerk in Noord Holland en de bijbehorende uitwerkingsagenda hierom vragen, de mogelijkheden tot inzet van Europese fondsen voor dit thema te verkennen"

1575

1580

en gaan over tot de orde van de dag.

Fracties VVD, CDA, 50plus, ONH, D66, VVD, PvdA, GL, PvdD

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Voorzitter, vorige maand spotten boze melkveehouders het kantoorgebouw van de Raad van de Europese Unie onder met melkpoeder uit woede over de lage melkprijzen. De Rabobank berichtte eerder dat een derde van de melkveehouders in financiële moeilijkheden verkeert. Sinds het loslaten van het melkquotum is de sector zo hard gegroeid dat het fosfaatplafond met miljoenen kilo's is overschreden en naast de financiële positie van boeren ook het dierenwelzijn, natuur en milieu hard achteruit zijn gegaan. En toch beoogt het college om in Brussel te gaan pleiten voor behoud van de derogatieregeling, de regeling waarmee Nederland meer mest op het land mag gooien dat eigenlijk is toegestaan. In strijd met provinciale doelen op het gebied van het verbeteren van de biodiversiteit en in strijd met het voornemen om de landbouw te verduurzamen gaat onze gedeputeerde dus pleiten voor de derogatieregeling die allesbehalve duurzaam is en waarmee het mestoverschot en de daarmee gepaard gaande schade aan natuur en milieu nog verder zullen toenemen. Ik richt me dan ook in het bijzonder tot de

1585

1590

- 1595 PvdA, want de derogatie gaat niet samen met duurzame landbouw. Om dat te voorkomen dient de PvdD samen met GL het volgende amendement in om de passage om in Europa te gaan lobbyen voor derogatie te schrappen.

Amendement 2/06-02-2017

- 1600 Tegen behoud derogatie

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 6 februari 2017

Besluiten in de voordracht op pag. 8, punt f. de volgende tekst:

- 1605 *"Fosfaatregeling: we zullen lobbyen in Den Haag voor de fosfaatregeling (een regeling die voortkomt uit de afspraken met Brussel in het kader van de Nitraatrichtlijn). Nederland overschrijdt de afspraken met de Europese Commissie voor de productie van fosfaat en er worden nu nationale maatregelen voorgesteld om die productie te beperken." te schrappen.*

- 1610 Toelichting

Bovengenoemde passage heeft tot doel om de zogenaamde derogatie blijvend in stand te houden (zie verslag COE-overleg 25-10-2016). Deze derogatie betekent dat Nederland een vrijstelling heeft gekregen van Europese regelgeving, zodat er meer mest op het land kan worden uitgereden. Natuur, milieu en dierenwelzijn zijn echter niet gebaat bij het in stand houden van het mestoverschot en daarom is behoud van de derogatie niet duurzaam. Om onze provinciale doelen op het gebied van verduurzaming van de landbouw, waterkwaliteit en biodiversiteit te kunnen realiseren, is intrekking van de derogatie en inkrimping van de veestaf noodzakelijk.

- 1615 *En gaan over tot de orde van de dag.*
- 1620 *Fracties PvdD, GL*

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt deel uit van de beraadslagingen.

- 1625 Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Eenzelfde tegenstrijdigheid bestaat er in de lobby op het gebied van de Kaderrichtlijn Water. Net als D66 maken wij ons zorgen over een tijdige realisatie van die doelen. De gedeputeerde heeft gelukkig aangegeven niet voor doelverlaging te gaan pleiten, maar wil nog niet lobbyen voor strengere regels voor mest en landbouwgif op dit moment. Op welke wijze gaat dit college er in Brussel zorg voor dragen dat de KRW-doelen op tijd gehaald gaan worden en dat wil zeggen, uiterlijk in 2027? Tot slot mist de PvdD in tegenstelling tot D66
- 1630 *blijkbaar, een gerichte lobby om klimaatverandering tegen te gaan. De nadruk die deze urgente problematiek krijgt in de verkenningsfase voor de Omgevingsvisie ontbreekt volledig in dit document, terwijl juist op dit vlak een georganiseerde internationale inspanning is vereist. Daarom dient de PvdD, samen met GL, het volgende amendement in om een passage toe te voegen over het klimaat.*

- 1635

Amendement 3/06-02-2017

Nog niet te laat voor het klimaat

Provinciale Staten van Noord-Holland in openbare vergadering bijeen op 6 februari 2017

1640

Besluiten in de voordracht op pag. 11, de volgende paragraaf toe te voegen:

“Klimaatverandering vormt een bedreiging voor onze door water omringde provincie. Wanneer de klimaatverandering niet tegengegaan zal worden, zal de verwachte zeespiegelstijging de veiligheid en de leefbaarheid van onze provincie in gevaar brengen. Daarom zullen wij in Brussel pleiten voor het spoedig en onverkort uitvoeren van het Klimaatakkoord van Parijs.”

1645

Toelichting

Zoals in de Verkenningen voor de Omgevingsvisie duidelijk is omschreven, vormt klimaatverandering een grote bedreiging voor onze waterrijke provincie: het gevaar van overstromingen zal toenemen en er zullen hogere kosten moeten worden gemaakt om dijken en andere waterkeringen in stand te houden. In het Klimaatakkoord van Parijs is afgesproken om de opwarming van de aarde te beperken tot maximaal 2 graden Celsius. Dat streven kan alleen gerealiseerd worden wanneer er op zeer korte termijn concrete maatregelen worden genomen om de uitstoot van CO₂ te beperken. Dit amendement beoogt Europa aan te sporen deze maatregelen op korte termijn door te voeren.

1650

1655

En gaan over tot de orde van de dag

Fracties PvdD, GL

1660

De **VOORZITTER**: Het amendement maakt deel uit van de beraadslagingen.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter, toen ik de opening van de bijdrage van mevrouw Van Duijn hoorde, dacht ik even, met welke muziek is zij wakker geworden. Als het nou maar niet degene is waarmee ik vanmorgen wakker ben geworden, want dat zou tot ongewenste speculaties kunnen leiden. U raadt het al mevrouw Haagsma, met welke muziek ik vanmorgen wakker werd, de 9^e van Beethoven natuurlijk. Dat zou niet zo moeilijk geweest moeten zijn. Ik ben blij met de discussie van vandaag, omdat alle partijen iets zeggen over Europa en dat vind ik belangrijk. Europa zit dus in de hoofden van de mensen en het leeft en men vindt er wat van en dat vind ik een groot winstpunt, al vindt niet iedereen hetzelfde. Dat is gebruikelijk in dit huis, maar er zijn toch een aantal dingen gezegd, waarvan ik denk, hebben wij wel hetzelfde document gelezen? Als ik de bijdrage van GL hoor, goh, zo heb ik het niet gelezen, zo komt het mij ook niet bekend voor, want u speculeert in mijn optiek op een aantal zaken die wel degelijk in het document opgeschreven zijn. Ik zal de tekst even nalopen. De discussie komt terug op met name drie tot vier thema's en de eerste is duurzaamheid en milieu. U weet dat dit als speerpunt in de P4-strategie is beschreven. De luchtkwaliteit, die u in relatie daarmee genoemd heeft, dan zeg ik, wij maken onderdeel uit van het R-netwerk dat gaat over de luchtkwaliteit in een stedelijke omgeving. Dus er is aandacht voor. Alleen hebben wij niet alles opgeschreven. Wij hebben geprobeerd een lean en mean document te maken over de Noord-Holland Europa-strategie, waarbij je zegt, daaronder zit een aantal andere documenten waarin veel breder is beschreven wat wij daar gaan doen of wat daar de bedoeling van is. Wij hebben er zeker niet voor gekozen

1665

1670

1675

1680

om dit nogmaals in de Europastrategie op te nemen. Ik noem het bewust Europastrategie en daaruit kunt u destilleren wat mijn advies zou zijn op deels motie, deels amendement van de PVV, omdat ik denk dat die niet bijdraagt aan een heldere en transparante discussie, maar eerder bijdraagt – en daar was ik het eens met mijnheer Struben – aan wat je probeert uit te stralen.

1685 Europa is een ingeburgerd begrip behalve bij de PVV. Wat u aanhaalt, betreft een landelijke en niet een provinciale discussie. In Noord-Holland gaat het over, wij hebben met Europa te maken, er komt veel regelgeving van Europa naar Nederland en dus ook naar de provincie en daar zullen wij iets van moeten vinden. Voor onderdelen waarvan wij zeggen, dat moet beter met de kennis vanuit de regio, moeten wij zeker gaan lobbyen. Dat doen wij niet alleen, dat doen wij met het
1690 Comité van de Regio's waar wij met 350 regio's vanuit Europa de Europese Commissie en het Europese Parlement proberen te adviseren om ook beleid te maken dat beter toegesneden is op de regio's.

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Helder verhaal. U zegt, er komen regels vanuit Europa en daar ben ik
1695 het absoluut niet mee eens. Die regels komen uit Brussel, uit de EU. Als er regels vanuit Europa kwamen, dan kwamen ze ook – ik zeg maar wat – vanuit Rusland en de Oekraïne. Regels komen uit Brussel.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Als ik tien mensen op straat aanspreek en het zijn geen PVV-stemmers,
1700 dan weet ik zeker dat iedereen weet waar ik het over heb als ik zeg, wat bedoelen wij met beleid uit Europa. Dan hoeft ik die verbijzondering niet te maken. Wat mij een beetje stoort is dat die verbijzondering van u niet zozeer komt om het stuk helderder en duidelijker te maken, maar komt vanwege uw intense afkeer van de EU. Maar u gaat eraan voorbij dat de EU waarvan
1705 Nederland een van de founding fathers was, wel zorg heeft gedragen voor politieke en militaire stabiliteit al die jaren in dit deel van de wereld. Economische welvaart waar Nederland fors van geprofiteerd heeft tot op de dag van vandaag en wat u zegt, is een broodjeaapverhaal, tenzij er alternatieve feiten zijn, en dat is natuurlijk niet waar.

De heer **VAN HOOFF** (PVV): Maart zal het aantonen, nog vijf weken.
1710

Gedeputeerde **LOGGEN**: De zaal heeft hier al op gereageerd, dat hoeft ik niet meer te doen. Er is een opmerking over glasvezel. Ik denk dat het amendement een aanvulling is op hetgeen er staat, dat wij vanuit Noord-Holland nadenken over wat je precies wilt met glasvezel. Wij moeten ook kijken, waar moeten wij in Europa lobbyen om ervoor te zorgen dat wij bereiken wat wij
1715 willen. Als ik het amendement vanuit die geest mag interpreteren, dan kunnen wij heel ver komen. Dan nog even over het fosfaat waarover twee amendementen zijn ingediend. Ik lees helemaal niet dat wij voor verruiming zijn of voor een verslechtering van hetgeen er is. Ik heb tegen mevrouw Vermaas in de commissie gezegd dat op dit moment er een evaluatie van de Meststoffenwet plaatsvindt en dat wij vooruitlopend daarop geen positie innemen. Op het
1720 moment dat duidelijk aangetoond wordt dat het een verslechtering oplevert, dan moeten wij met elkaar het debat aangaan en dan vindt u mij als een bondgenoot aan uw zijde bij het pleiten voor strengere regelgeving. Nu hebben wij die evaluatie nog niet. De derogatieregeling is op dit moment onderwerp van gesprek in Brussel. Ja, de minister of staatssecretaris pleit voor behoud

van derogatiemaatregelen met steun van de provincies. Dat is ook te begrijpen, want het is een
1725 tijdelijke maatregel en bedoeld om agrariërs te helpen bij de overgang van het ene naar het
andere tijdperk en het past niet om een rücksichtslos beleid na te streven, waarbij dan tal van
boeren zouden omvallen omdat ze het niet kunnen nakomen. Dat past in een ordentelijk beleid.
Voor zover mij bekend, is er in Noord-Holland nauwelijks een mestoverschot, dus wij voeren een
discussie op twee snelheden. U stelt een andere snelheid voor dan wat hier beschreven staat.

1730 Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Wij hebben het niet gehad over verruiming of iets dergelijks. Wij
hebben puur en alleen gevonden dat wij de passage over de fosfaatregeling die bedoeld is zoals
u in het COE heeft gezegd, om voor blijvend behoud van de derogatieregeling te pleiten, dat
absoluut in strijd is met provinciale doelen op het gebied van verduurzaming van de landbouw en
1735 verbetering van de biodiversiteit. Vindt u dat die twee met elkaar samengaan, dus meer mest plus
verbetering van de biodiversiteit en verduurzaming van de landbouw?

Gedeputeerde **LOGGEN**: Wij hebben het over de strategie in Noord-Holland. Voor zover mij
bekend bestaat er in Noord-Holland niet of nauwelijks een mestoverschot. Daarop is het niet van
1740 toepassing, dus wij praten over een landelijke derogatieregeling. Dan kijk je naar de Nederlandse
belangen. Waar hier voor het gemak even aan voorbijgegaan wordt door een aantal partijen, is
het level playing field dat wij in Europa dienen na te komen. Het kan niet zo zijn dat wij in
Nederland voor strengere maatregelen pleiten die elders in Europa niet worden ingevoerd en
vervolgens onze agrariërs zien afnemen en de milieuwinst die daarmee geboekt wordt, niet of
1745 nauwelijks merkbaar is. Zo kan het niet zijn. De samenleving verkeert momenteel in de
transitiefase, die moet geleidelijk en waar wij die kunnen versnellen, moeten wij dat zeker doen,
daarom een aantal passages over wat wij daarin kunnen doen. Dat heb ik D66 toegezegd, daar
kan de circulaire economie en een goed en gezond landbouwbeleid aan bijdragen. Dat staat
genoemd in deze strategie. Ik heb D66 toegezegd dat ik met een notitie kom over Vanguard om
1750 aan te geven wat dit betekent en of deelname een meerwaarde oplevert. Ik zal het zeker voorzien
van een advies.

Mevrouw **VERMAAS** (PvdD): Ik wil alleen maar zeggen dat wij het dan inderdaad met elkaar eens
zijn dat deze bepleiting voor behoud van de derogatieregeling niet strookt met Noord-Hollandse
1755 doelen, dus dat die niet in het document thuishoort. Dat is wat ik u hoor zeggen. Noord-Holland
heeft geen baat bij deze regeling en dus hoeven wij hiervoor niet te pleiten in Europa.

Gedeputeerde **LOGGEN**: Dit is het probleem. Ik kan het wel zeggen, maar wanneer iemand
horende doof en ziende blind is, dan kom je niet zo ver. Ik blijf bij wat ik daarover gezegd heb.

1760 De heer **VAN BERKUM** (GL): Voorzitter. U zegt, wij hebben de Noord-Holland strategie en voor
Noord-Holland is dit niet zozeer van toepassing, wij hoeven er niet voor te pleiten, maar wij doen
dat toch omdat het landelijk effect heeft. Waarom moet het dan in dit document? Op het moment
dat wij wachten met alles wat wij zouden willen doen tot de laatste in Europa meegaat, dan kan ik
1765 nog wel zes documenten of dossiers bedenken waarop wij een enorme vertraging oplopen. Wat
weerhoudt ons om duidelijk te kiezen voor onze eigen leefomgeving?

1770 Gedeputeerde **LOGGEN**: Het is belangrijk dat wij de vinger aan de pols houden. Het is onderdeel van het gemeenschappelijk landbouwbeleid, dus wij kunnen het niet negeren. U zegt, noem het nou niet, dan stopt u het hoofd in het zand. Het is belangrijk dat je de vinger aan de pols houdt bij dit soort bewegingen in Europa. Dat gaat breder dan de discussie over wel of geen derogatie in Noord-Holland, dat gaat over hoe je je als land positioneert. Het Rijk is daarvoor aan zet als eerste en als enige. Het enige wat wij zeggen is dat wij de vinger aan de pols houden. Wij nemen geen positie in bij verzwaren of versoepelen. Het gaat om een tijdelijke maatregel en het is goed om onze agrariërs te begeleiden bij de overgang van het een naar het ander.

1775

De heer **VAN BERKUM** (GL): Voorzitter, de gedeputeerde vraagt ons hem op pad te sturen met een document in de hand om namens ons te gaan lobbyen. Wanneer u enkel de vinger aan de pols wilt houden, dan kunt u prima af met het niet noemen. Op het moment dat u instemt met wat ik daar wil hebben staan, dan kunt u begrijpen dat ik die regels verlaagd wil hebben. Dat gaat u niet doen, daar spreekt u zich niet over uit en dat vind ik jammer. Ik zou graag van u horen wat wel in lijn met het belang van Noord-Holland is in alle termijnen die nodig zijn om het bedrijfsleven op een fatsoenlijke manier mee te krijgen, maar dat u gaat voor die leefomgeving. Dat wil ik graag van u horen, dan krijgt u mijn steun, maar op deze manier gaat dat niet gebeuren.

1780

1785

Gedeputeerde **LOGGEN**: Voorzitter. Als ik kijk naar wat wij doen op het gebied van circulaire economie en op het gebied van water en het gemeenschappelijk landbouwbeleid, dan denk ik dat daar voldoende handvaten in zitten om te zeggen, zo kunnen wij met onze strategie in de hand naar een betere en duurzame samenleving. In het document staat het op een afgewogen manier en daar doet de oproep via het amendement van D66 en PvdD niets aan af. Sterker nog, het werkt eerder beklemmend en daarom wil ik een negatief advies geven. Mevrouw Van Duijn en anderen vragen hoe wordt omgegaan met wijzigingen en de voortgang. Dat zouden wij jaarlijks willen laten terugkomen middels de COE, want dat is de plek om samen de vinger aan de pols te houden. Als blijkt dat er grote thema's of majeure wijzigingen zijn, dan kunnen deze geagendeerd worden in de respectievelijke commissies, maar dit is de logische lijn der dingen.

1790

1795

Mevrouw **VAN DUIJN** (PvdA): Even voor de duidelijkheid, dan bedoelt u dus ook de actuele ontwikkelingen in het fosfaatsdossier?

1800

Gedeputeerde **LOGGEN**: Ja, ook actuele zaken. Maar ik heb met mevrouw Vermaas afgesproken, op het moment dat de Meststoffenwetevaluatie er ligt, dat wij dat met elkaar zouden bespreken als het gaat over de waterkwaliteit. Wij hebben daarover gesproken in relatie tot de waterkwaliteit. Dat is toegezegd. Als het een Europese dimensie heeft, dan komt het via de COE naar de commissie. Dat is de logische gang der dingen. Ik wijs er nogmaals op dat wij het over een onderwerp hebben dat primair bij het Rijk ligt. Klimaat zit in de P4 en het werkplan HNP, over schone lucht hebben wij het gehad. Laat ik maar niets zeggen over de Nieuwjaarsspeech waar ik enorm van genoten heb. Het was volgens mij een grapje en ging niet over Europa. De SP heeft een motie ingediend en hoewel hij sympathiek klinkt, moet ik hem helaas negatief adviseren

1805

1810 omdat hij niet uitvoerbaar is. U zegt, wij moeten naar duurzame banen streven, dat zit erin opgesloten. De heer Struben gaf al aan, als je kijkt naar de circulaire economie en wat voor arbeidspotentieel daarin zit, dan is dat fors. Als ik kijk naar mijn portefeuille op het gebied van water en waterkwaliteit en verbeteringen, dan praat je ook over fors. Edoch, dat gekoppeld aan betere lonen, is onuitvoerbaar. Daar hebben wij geen middelen of tools voor en daar gaat de EU
1815 ook niet over. Dat werkt niet. Daarnaast wilt u het werk van de vakbond op mijn schouders leggen en ik betwijfel of dat een wijs besluit is. Het is niet uitvoerbaar en daarom adviseer ik negatief.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Hoe kan de provincie er dan wel voor zorgen dat mensen geen
1820 flexbaantjes meer krijgen, maar arbeid die wat langer of veel langer duurt? De heer Struben heeft het gezegd, 80.000 banen, daar moeten toch ook banen bij zijn voor mensen die lager opgeleid zijn?

Gedeputeerde **LOGGEN**: En u vraagt wat de provincie daaraan kan doen. Niets, want de provincie
1825 gaat er niet over. Wij kunnen zorgen voor het scheppen van de kaders en de randvoorwaarden, waarbinnen werkgelegenheid en het bedrijfsleven en de economie zich kunnen ontwikkelen op provinciaal niveau. Daar zetten ook gedeputeerde Bond met de economische agenda en gedeputeerde Tekin met het arbeidsmarktbeleid op in. Wij scheppen het kader waarbinnen het bedrijfsleven zich kan ontwikkelen, maar de verhouding van de beloning tot het geleverde werk,
1830 daar zit geen provinciale taak bij mijn beste weten.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Ik heb het niet alleen over beloning, ik heb het over werkgelegenheid voor mensen die laagopgeleid zijn. Het hele stuk ademt alleen maar, wij willen mensen die hoger opgeleid zijn.

1835 Gedeputeerde **LOGGEN**: Als je kijkt naar waar de provincie mee bezig is, daar hadden wij geen Europadocument voor nodig. Dat stond al beschreven in ons coalitieakkoord. Daarin is een ambassadeur voor werkgelegenheid benoemd, collega Bond is met een economische agenda bezig om een kader te scheppen waarbinnen het bedrijfsleven en de economie zich goed kunnen
1840 ontwikkelen waardoor veel meer mensen een baan krijgen. Dat is het beste sociale beleid dat je kunt voeren, namelijk iedereen werk. U praat over betaalbare banen, maar dat is geen provinciale taak. Richting CU/SGP, level playing field. Ik denk dat het goed is te kijken naar welke bedrijven wij binnen onze provinciegrens hebben en wat betekent dat voor onze Noord-Hollandse economie en de arbeidsplaatsen. Natuurlijk moet je dan kijken naar wat er uit Brussel naar ons
1845 toekomt. U weet, een van de belangrijke voorwaarden daarvoor die ook in het coalitieakkoord staat is, wij zetten in principe geen kop op Europees en landelijk beleid, daar gaan wij ook niet voor lobbyen. Wat wij wel doen en dat krijgt u nog op schrift naar aanleiding van een vraag van mevrouw Vermaas in de commissie, wat zijn dan die doelen. Wij zijn bezig met de Noord-Hollandse waterbeheerders en landbouworganisaties om een stimuleringsprogramma Bodem en
1850 Water op te zetten, dat op vrijwillige basis bovenwettelijke emissiebeperkende maatregelen bekijkt op agrarische bedrijven. Dit programma start in 2017 en daarmee zijn wij al verder dan

de verkenning en dat doen wij samen met de LTO en de waterschappen en wij proberen hiervoor een subsidieregeling op poten te zetten. Mocht ik iets vergeten zijn, dan hoor ik dat wel.

1855 *Tweede termijn*

De heer **HEIJNEN** (CDA): Voorzitter. Ondanks dat GS door hun spreektijd heen waren, heb ik niets gehoord over het verbreden van land- en tuinbouw en zaadveredeling. Daar graag nog een toelichting op. De amendementen van GL en PvdD. Afgelopen vrijdag is door secretaris Van Dam
1860 een fosfaatreductieplan afgesproken en dat betekent voor Nederland al een reductie van 200.000 koeien. Laten wij niet vergeten dat Noord-Holland geen last heeft van een mestoverschot, dus beide amendementen lijken mij zeer overbodig.

De heer **STRUBEN** (D66): Voorzitter. Wij wachten het advies over Vanguard graag af in relatie tot
1865 de kansen voor de circulaire economie, uitgaande van een jaarlijkse rapportage over kaders en de voortgang van de thema's die wij van belang vinden met regelmatig aandacht bij alle onderwerpen voor wat speelt binnen de kaders in Europaverband. Ik zou tegen de PVV willen zeggen, zoals altijd, jullie zijn strijdig met jullie voorstel, dus daar gaan wij niet in mee. De SP over de werkgelegenheid, de gedeputeerde heeft duidelijk uitgelegd dat onze rol daarin is
1870 kansen bieden voor het bedrijfsleven en daarop inspelen. Daar zullen wij ons zeker voor inzetten. Dat is de beste garantie voor de werkgelegenheid. Wij gaan mee met de glasvezel. Het amendement van PvdD en GL over het klimaat achten wij overbodig en het behoud van derogatie als het gaat over de tijdelijkheid, dan is dat voldoende duidelijk en zullen wij tegen stemmen.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. De SP vindt het heel erg belangrijk dat ook laagopgeleiden goed werk krijgen. Er zitten er veel in de WW en de bijstand en de ontevredenheid is groot. D66 heeft het al benadrukt met hun Brexit-angsten. Ik heb er al meer over gehoord. Daarom willen wij de motie als volgt aanpassen, in het dictum: "In het kader van de Europastrategie Noord-Holland 2017-2021 bij het prioritaire thema regionale economie en land- en tuinbouw ook te lobbyen
1880 voor duurzame werkgelegenheid voor laagopgeleiden in Noord-Holland."

De **VOORZITTER**: De gewijzigde motie is helder. Het woordje 'ook' wordt ingevoegd en 'tegen een goed loon' wordt geschrapt. Ik ga ervan uit dat iedereen dat in de oorspronkelijke motie verwerkt, zodat dat helder is.

1885

De heer **VAN BERKUM** (GL): Voorzitter. De motie van de PVV zullen wij niet steunen. Ik wil een lans breken om oog te houden voor de leefomgeving. Ik wil pleiten voor het Klimaatamendement, lees hem nog een keer goed door, denk er nog een keer over na. Ik vind dat wij wel een mening moeten hebben over de fosfaatregeling, namelijk dat die omlaag moet.

1890

De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Dank voor de beantwoording, gedeputeerde. U zei, wij gaan geen kop zetten op het Europese beleid rondom duurzaamheid, maar dat was ook niet mijn vraag. Mijn vraag was, kunnen wij niet defensief optreden zoals nu gesuggereerd wordt in de tekst, maar juist offensief en gaan zoeken naar toekomstbestendige werkgelegenheid rondom

- 1895 innovatie en verduurzaming van de industrie. Ik denk dat wij daarop in moeten zetten. Wat betreft de moties en amendementen. Het toevoegen van een paragraaf over klimaat is een goed idee, daar zullen wij voor stemmen. Wij zijn tegen het verwijderen van de paragraaf over derogatie, want die is heel belangrijk voor Noord-Hollandse boeren en juist de implementatie van de fosfaatreductie in Nederland stimuleert grondgebonden boeren en dat bevordert de
- 1900 duurzaamheid. De motie en het amendement rondom glasvezel is een goed idee, al is het mijn voorzichtige inschatting of indruk dat het weinig toevoegt aan bestaand beleid. De motie van de SP, wij vinden het goed om aandacht te hebben voor eerlijke economie, dus om hier op een of andere manier een paragraaf over op te nemen in de Europastrategie lijkt ons verstandig.
- 1905 Gedeputeerde **LOGGEN**: Het CDA ja. Motie aanpassen SP, ik zou een alternatief voorstel willen doen. Ik vind de motie sympathiek, maar hij is niet uitvoerbaar. Ik begrijp wat u wilt, maar ik weet nog niet hoe ik dat moet vertalen in handelen richting Europa. Vindt u het goed dat wij uw motie of idee in de commissie bespreken – ik denk dat het COE daar het eerst aangewezen gremium voor is – over hoe wij handen en voeten kunnen geven aan wat wij zouden willen en hoe
- 1910 de uitvoering op een ordentelijke manier kan plaatsvinden? Als wij daar iets voor moeten aanpassen, dan komen wij via het reguliere circuit daarover met elkaar te spreken.

Mevrouw **DE GROOT** (SP): Voorzitter. Ik ben blij met uw toezegging, ik wil er graag over praten. Het liefst op wat kortere termijn. En als wij daar beleid voor vinden, dan wil ik het geëvalueerd

1915 zien. Wij zijn blij met uw toezegging en het gesprek en daarom trekken wij de motie in.

De **VOORZITTER**: Motie 5 is ingetrokken.

- Gedeputeerde **LOGGEN**: Als het gaat over klimaat. Als ik kijk naar wat er staat in de P4-strategie en het werkplan Huis van de Nederlandse Provincies, dan denk ik dat daar ruim aandacht is voor het klimaat. Dat hoeft niet verder gepreciseerd te worden. Dat zou dubbelop zijn in onze strategie. Wij doen het ook niet met circulaire economie. Hier gaat het over zaken die niet in de overige documenten beschreven staan. Die hebben wij in onze Noord-Holland strategie proberen te verduidelijken en aan te zetten en vorm te geven. Ik blijf bij mijn negatief advies. De CU/SGP,
- 1920 ik snap wat u bedoelt over de werkgelegenheid en daar hebben wij een relatie met de opmerking in de motie van de SP. Ik denk dat wij daar ook een link hebben met de circulaire economie waar wij in Noord-Holland vorm aan willen geven. Wij hebben voldoende stof om met elkaar daarover een BOT-sessie te houden over hoe je dat vorm wilt geven.
- 1925
- 1930 De **VOORZITTER**: Dan over naar de stemming.

De heer **DEN UYL** (PvdA): Mogen wij twee minuten schorsen?

- De **VOORZITTER**: Ik schors de vergadering. Ik heropen de vergadering. A1, stemverklaringen?
- 1935 Dat is niet het geval. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat is de fractie PVV, de overige leden voor, zodat het amendement is aanvaard. A2, stemverklaringen? Dat is niet het

geval. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD, ONH, de overige leden tegen, zodat het amendement is verworpen. A3, stemverklaringen?

1940 Mevrouw **VAN DUIJN** (PvdA): Voorzitter. De PvdA blijft het belang van klimaat benadrukken en wij zullen erop toezien dat het Parijs-akkoord wordt nageleefd. Wij danken de gedeputeerde voor de toezegging dat dit in alle aspecten van het provinciaal beleid wordt doorgevoerd en daar blijven wij graag bij betrokken. Wij stemmen tegen.

1945 De **VOORZITTER**: Geen andere stemverklaringen? Dat is het geval. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, SP, PvdD, ONH en CU/SGP, de overige leden tegen, zodat het amendement is verworpen. Motie 4, van de PVV. Stemverklaringen? Dat is niet het geval. Mag ik de voorstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties PVV, ONH en 50plus, de overige leden tegen, zodat de motie is verworpen. Dan de stemming over de

1950 voordracht. Stemverklaringen? Dat is niet het geval. Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties GL, PVV, PvdD, de overige leden voor, zodat de voordracht is aanvaard.

11. Statenvoordracht 6 Opdracht aan GS tot opstellen Referendumverordening

1955 De **VOORZITTER**: Hieraan ten grondslag ligt een voorstel van een werkgroep onder leiding van de heer Van der Sluijs. De griffie heeft dat voorstel verwerkt in een voordracht en het presidium is met het voorleggen aan de Staten akkoord gegaan. Als eerste wil ik de heer Van der Sluijs vragen er iets over te zeggen.

1960 De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter. Zoals het zich laat aanzien, krijgt de referendumverordening uit 1997 die in 2007 een technische update heeft gehad, op korte termijn een opvolger. Na een poging van de PVV-fractie om een referendum te organiseren conform de oude verordening heeft het presidium op 7 september 2015 besloten een werkgroep samen te stellen die als opdracht kreeg te onderzoeken of er voldoende draagvlak is voor een nieuwe referendumverordening en zo ja, hoe deze er dan op hoofdlijnen uit moet zien en ten tweede te onderzoeken hoe moet worden omgegaan met de huidige verordening. Voor wat betreft onderzoeksopdracht 1 is de werkgroep gebleken dat er voldoende draagvlak is binnen de fracties, getuige de voordracht van vandaag waarin een raadgevend correctief referendum in stemming zal worden gebracht. Als de voordracht wordt aangenomen, kunnen wij met zekerheid stellen dat er voldoende draagvlak is binnen PS. Als voorzitter van de werkgroep Referendumverordening ben ik verheugd dat de eerste grote stap, namelijk het geven van de opdracht aan GS om een nieuwe referendumverordening op te stellen, vandaag in stemming kan worden gebracht. In de werkgroep is flink gediscussieerd door voor- en tegenstanders van een

1965 referendumverordening over nut en noodzaak en onderzoeksopdracht 2, hoe moet worden omgegaan met de huidige verordening. Wij stellen vandaag nog niet een nieuwe verordening vast. GS krijgen de opdracht dit jaar een verordening op te stellen binnen de kaders van deze voordracht en totdat de nieuwe bakens zijn gezet en bekrachtigd, is afgesproken om de huidige verordening te handhaven. Vandaag bepalen wij alleen de kaders voor de nieuwe verordening. De

1975

- 1980 voordracht zal niet alleen aan de voorkant – de verordening zelf – , maar ook aan de achterkant – de uitvoering bij gemeenten en geld reserveren – worden vormgegeven door GS. Als laatste wil ik alle collega-Statenleden bedanken voor hun constructieve inbreng, zowel de voor- als tegenstanders, en een speciaal woord van dank aan de collega's van de griffie en ambtelijke ondersteuning. Zonder hun inbreng en expertise was het resultaat een stuk minder geweest.
- 1985 De heer **BUIJTENDORP** (D66): Voorzitter. “We moeten een revolutie maken voordat die uitbreekt, een stille revolutie die kanalen graaft voor de burgers en hun frustraties naar de centra van de macht en dat met vreedzame middelen.” Aldus Hans van Mierlo ongeveer een halve eeuw geleden. Het raadgevend referendum waar we het vandaag over hebben, is een van die kanalen,
- 1990 een kanaal naar deze Staten. Als D66 hebben wij het afgelopen jaar veel tijd besteed aan de referendumwerkgroep. Wij zien daarvan heel veel terug in de voorliggende opdracht aan GS om de provinciale referendumverordening op te stellen en dat inclusief vernieuwende elementen zoals het systeem van het meerderheidsquorum. Een systeem dat een einde kan maken aan de ondoorzichtige opkomstdrempels die uitnodigen tot strategisch stemgedrag. Wat ons betreft ligt er een raamwerk dat ook andere provincies kan helpen over de streep te trekken, want een minderheid van de provincies heeft op het moment zo'n verordening. Bestuurlijke vernieuwing staat bij D66 hoog in het vaandel. Daarom was het voor ons ook procesmatig inspirerend om op deze vernieuwende wijze in deze Statenbrede werkgroep aan dit voorstel te mogen meewerken. Dankzij de aftrap waarbij eenieder – en dat vond ik een bijzonder moment, ook voor mijzelf – zijn
- 2000 persoonlijke politieke overtuigingen deelde, hielp enorm om daarna met elkaar heel goede discussies te hebben, een inhoudelijk debat met begrip voor elkaars standpunten. Mooi was dat daarin ook bijna alle partijen, ook die die vanuit hun beginselen moeite met het referendum hebben, toch constructief meedachten, ook eenmansfracties die beperkt in hun tijd zaten terwijl het een tijdrovend proces was. Dat ze constructief meedachten, wetend dat we bezig waren met
- 2005 een bouwsteen van ons democratisch bestel. Het gaf me veel energie te zien hoe het is gelukt voor dit brede onderwerp met elkaar de verbinding te zoeken. Ondanks de soms grote meningsverschillen delen we de passie voor een goed bestuur en dat is mooi daaraan deel te nemen. Dat gaf een bijzonder gevoel, en daarvoor dank. Nu aan de slag. Wij hebben ons ook sterk gemaakt voor het nauw betrekken van de gemeenten bij de logistieke uitwerking,
- 2010 aangezien het de gemeenten zijn die een hele belangrijke rol in de uitvoering spelen. Dat was een belangrijk knelpunt bij de oude verordening. Wij hebben begrepen dat dit in Utrecht zeer verbindend heeft gewerkt in de relatie tussen provincie en gemeente. Al met al dus een mooi kader waarmee we GS graag de komende maanden aan het graven zetten, aan het graven van een vreedzaam kanaal naar de macht.
- 2015 De **VOORZITTER**: Dat was overigens een andere voorman van D66 die ooit onder die titel een boekje publiceerde.
- 2020 De heer **KRAMER** (GL): Voorzitter. Ik sluit 100% aan bij de vorige spreker over het proces. Wij leven in een tijd waarin geen politicus het zich kan permitteren om niet te reflecteren op de principes en werking van onze democratie. De geschiedenis leert – en ook recente ontwikkelingen in Amerika en Turkije – dat democratieën leiders kunnen voortbrengen die zich al

- dan niet in naam van het volk, richten op ondergraving van waarden die juist de grondslag vormen voor de democratische rechtstaat, zoals het gelijkheidsbeginsel en de persvrijheid. Voor
- 2025 GL en bijna alle andere partijen valt daar niet mee te marchanderen. Een levende democratie vraagt echter om meer dan een verdediging van deze waarden en van het parlementaire stelsel waarin die gestalte krijgen. Wezenlijk voor een actieve democratie is de betrokkenheid van de burgers bij de beleids- en besluitvorming. Niet alleen getrapd via de gekozen
- 2030 volksvertegenwoordigers, maar ook directe vormen van burgerparticipatie die daarop een aanvulling zijn. In de fase voorafgaand aan de politieke besluitvorming zijn er ons inziens betere en meer interactieve instrumenten voorhanden dan het ja/nee referendum, maar als een besluit eenmaal is genomen en kennelijk maatschappelijk omstreden, is het van belang om de kiezers onder voorwaarden in de gelegenheid te stellen zich daarover uit te spreken, zodat de
- 2035 volksvertegenwoordigers gehouden zijn daar opnieuw over te besluiten waarbij de uitslag van het referendum indien geldig, zeer zwaar dient te wegen. Dit type referendum dat wij als raadgevend en semi-correctief aanduiden, past binnen het advies van de werkgroep en de daarop gebaseerde opdracht aan GS. Derhalve steunen wij de inmiddels gecorrigeerde voordracht. Wel merken wij op dat onze uiteindelijke instemming met wijzigingen van de referendumverordening in de vorm van een nieuwe verordening zal afhangen van de wijze waarop het werkgroepadvies wordt uitgewerkt
- 2040 – dat zal voor meer partijen gelden – met name de voorwaarden waaronder sprake is van een geldige referendumuitslag. De voorkeur van de werkgroep voor optie 3 die zojuist is beschreven door D66, is voor ons meer dan een voorkeur, omdat dat model aanzet naar de stembus te gaan en strategisch opkomstgedrag tegengaat.
- 2045 De heer **KLEIN** (CU/SGP): Voorzitter. Mijn fractie, en ik in het bijzonder, ervaren deze voordracht als een moeilijke spagaat. Een onwerkbaar verordening is niet goed. In de commissie heb ik daarom meegedacht vanuit een technische rol om te adviseren hoe een werkbaar referendumverordening eruit zou moeten zien. Tegelijkertijd is mijn fractie een groot voorstander van de representatieve democratie. De referenda in de afgelopen periode hebben
- 2050 niet bijgedragen aan ons vertrouwen in dit middel. Tegelijkertijd is input van inwoners en burgers voor het beleid van essentieel belang. Er zijn mooie voorbeelden van onlinesystemen die het publieke debat ondersteunen, bijvoorbeeld argu.co. Wij zouden liever gaan experimenteren met dit soort vormen van meepraten dan referenda organiseren. Al met al zal ik in mijn politieke rol nu tegen het uitwerken van deze verordening stemmen. Het is volgens ons niet goed te
- 2055 verantwoorden nu in te stemmen met een kostbare exercitie om een verordening uit te werken als wij nu al weten dat wij uiteindelijk hoogstwaarschijnlijk tegen de verordening zullen stemmen.
- Mevrouw **JELLEMA** (PvdA): Voorzitter, gistermiddag keek ik naar Buitenhof en zag daar de heer
- 2060 Wiegel betogen dat het referendum de bijl aan de wortel van de democratie is. Tegenover hem zat de heer Baudet die vindt dat Nederland bestuurd zou moeten worden middels louter referenda. Beide overtuigingen zijn onzes inziens uitersten. Onze fractie ziet het referendum in een ander perspectief. De Noord-Hollandse PvdA beschouwt het referendum als een democratisch instrument. Daarvoor zou – mits er een uiterst zorgvuldige procedure in acht wordt genomen –
- 2065 de weg niet bij voorbaat afgesneden moeten worden omdat er geen verordening is of omdat er

een oude onwerkbare verordening is. Dus dat GS met deze voordracht worden verzocht om een nieuwe referendumverordening op te stellen en te bedenken volgens de richtlijnen van de werkgroep en daar aan het einde van het jaar mee te komen, vinden wij een heel goed idee en voornemen.

2070

Mevrouw **KEUR** (CDA): Voorzitter. Het verkiezingsprogramma van het CDA voor de komende Tweede Kamerverkiezingen schrijft: "Wij vinden het raadgevend referendum geen goed instrument. Het vergroot en verscherpt de tegenstellingen in de samenleving in plaats van dat het draagvlak voor een voorstel wordt vergroot." Het zal u duidelijk zijn dat wij ons kunnen vinden in deze tekst en in zijn algemeenheid tegen referenda zijn. Dat betekent dat wij geen voorstander zijn van een referendumverordening voor onze provincie en het opstellen daarvan een onnodige exercitie vinden, want dit zal veel tijd en energie en geld kosten van provincie en gemeenten, om nog maar te zwijgen van het uiteindelijk daadwerkelijk houden van een referendum. Wij zijn voorstander van het betrekken van de burger bij de politiek en de besluitvorming, maar vinden het referendum daar niet het juiste middel voor. Het CDA zal tegen de voordracht stemmen.

2075

2080

2085

2090

2095

De heer **DE WIT** (VVD): Voorzitter, een tweetal opmerkingen. Het is geen geheim dat de VVD geen voorstander is van referenda. In ons democratische bestel kennen wij een representatieve vertegenwoordiging en vrije algemene verkiezingen. Checks and balances zijn voldoende geregeld in the rule of law. Waar politieke besluitvorming plaatsvindt, staan er voldoende wegen open om te horen wat er leeft, wat de temperatuur van het badwater is, zodat met het oog op het algemeen belang besluiten kunnen en moeten worden genomen waar niet iedereen het altijd mee eens is. Na het besluit staat altijd de weg open naar de Raad van State. Ook een raadgevend referendum op reeds genomen besluiten is voor de VVD geen geschikt middel. De wedstrijd is dan namelijk al gespeeld. Omdat de huidige verordening moeilijk uitvoerbaar is, is met een batterij aan argumenten waar rekening mee gehouden moet worden gehouden, een opdracht gegeven aan GS. Het betrekken van alle gemeenten en helderheid scheppen met betrekking tot wanneer het wel en niet geldig is. Als er dan een raadgevende referendumverordening moet worden opgesteld, zou er eentje ontwikkeld moeten worden die geldt voor alle provincies, dit om te voorkomen dat door gevoelens rondom rechtsongelijkheid tussen provincies het onderwerp wordt van een raadplegend referendum. De VVD stemt tegen de voordracht.

2100

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Voorzitter. Ik heb niet echt vragen aan de voorzitter gehoord. Ik heb ook geen verrassingen gehoord. Het was al in de werkgroep bekend dat bepaalde partijen zouden tegen stemmen. Mede dankzij hun constructieve inbreng is de voordracht het gewogen gemiddelde van wat alle partijen hebben ingebracht. Er zijn complimenten gemaakt over hoe de discussies hebben plaatsgevonden en daar sta ik volledig achter, want ik heb de discussies ook als zeer plezierig ervaren en iedereen heeft zich daarin kunnen geven.

2105

De **VOORZITTER**: Ik begin met het complimenteren van de werkgroep met het op tafel leggen van dit product. In deze fase toch een drietal kanttekeningen. In de eerste plaats is punt 5 uit de voordracht gelet op recente ontwikkelingen en signalen, wel even in een ander licht komen staan en de vraag is of de digitale wijze van indiening nog wel helemaal kan. In dat opzicht toch even

2110 een slag om de arm. In de tweede plaats en daar is door een paar sprekers aan gerefereerd, een boeiend proces met gemeenten, dat zal het ongetwijfeld in deze provincie ook zijn, maar de Staten moeten er mentaal rekening mee houden dat daar weleens een rekening aan vast kan komen te hangen als er daadwerkelijk zou worden besloten tot een referendum. De derde kanttekening heeft betrekking op het einde van het jaar. Natuurlijk zal het uiterste geprobeerd worden om dat te doen, maar daar wil ik mij niet helemaal op vastleggen namens het college.

2115 Volgens mij kunnen wij overgaan tot stemming of is er behoefte aan een tweede ronde of doen wij dat per stemverklaring waarvoor u iets ruimer de tijd krijgt?

De heer **BUIJTENDORP** (D66): Voorzitter, twee puntjes. Voor de record: de heer Van Mierlo heeft in een congres van 1968 de term kanalen graven gebruikt en de heer Glastra van Loon heeft daar

2120 ook mooie dingen over geschreven. Inhoudelijk één puntje. U verwijst naar het digitale aspect. Dat delen wij volledig. In het voorstel staat in de bijlage bij de digitale mogelijkheden ook nadrukkelijk benoemd dat naar dit soort problemen gekeken moet worden.

De **VOORZITTER**: In de voordracht staat: "De verordening moet ruimte bieden voor een digitale

2125 wijze van indiening van eventueel kennisgevingen, inleidende verzoeken en steunverklaringen."

De heer **BUIJTENDORP** (D66): In de toelichting bij de digitale mogelijkheden staat de uitleg dat daar wel naar die zaken gekeken moet worden.

2130 De **VOORZITTER**: Ik maak een voorbehoud dat hier door een speciale bril naar gekeken moet worden. Die opmerking maak ik liever aan de voorkant dan aan de achterkant. Stemverklaring.

De heer **VAN DER SLUIJS** (PVV): Wat betreft punt 5, het is alleen nog maar het verzoek om een referendum te organiseren. Mensen hoeven zich alleen maar aan te melden voor het verzoek. De

2135 uiteindelijke stemming voor een referendum kan altijd op papier.

De **VOORZITTER**: Nee, maar toch even. Geen andere stemverklaringen? Mag ik de tegenstanders vragen de hand op te steken? Dat zijn de fracties CDA, VVD, CU/SGP, de overige leden voor zodat de voordracht is aanvaard.

2140

11.a. Hamerstukken waarover gestemd wordt

8.b. Statenvoordracht 2 Aanwijzen lid werkgeverscommissie voor de Statengriffie

8.c. Statenvoordracht 1 Aanwijzen lid Algemene Vergadering Interprovinciaal Overleg (IPO)

8.f. Aanwijzing GS-leden in Algemeen Besturen van recreatieschappen en Plassenschap

2145

De **VOORZITTER**: Mijn voorstel is om het in een ronde te doen met drie stembriefjes. De namen staan erop en u kunt gewoon voor of tegen invullen. Er moet nog een commissie van stemopneming worden benoemd en mijn voorstel is om daarin te benoemen mevrouw Strens (D66), de heer Bruggeman (SP), de heer Heijnen (CDA) en mevrouw Kaamer van Hoegee (VVD). De

2150 stembriefjes worden uitgedeeld.

De heer **DEN UYL** (PvdA): U zei, u kunt voor of tegen invullen. Als ik naar het stembiljet kijk, moet ik een rondje kleuren. Dat mag met een blauwe pen?

2155 De **VOORZITTER**: Ja, dat mag met een blauwe pen. Heel terecht! Anders had u er een rood potlood bij gekregen. Alles ingeleverd? Dan is de vergadering geschorst. Ik heropen de vergadering en geef het woord aan mevrouw Kaamer van Hoegee, voorzitter van de commissie van stemopneming.

2160 Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Voorzitter. Om te beginnen het aanwijzen van het GS-lid in het Algemeen Bestuur recreatieschappen en plessenschap. Er zijn in totaal 50 stemmen uitgebracht. Op gedeputeerde Tekin zijn uitgebracht 46 stemmen voor en 4 tegen. Er zijn geen ongeldige stemmen en ook geen blanco stemmen. Aangezien de heer Tekin de volstreekte meerderheid van stemmen op zich heeft verenigd, wordt hij benoemd.

2165 De **VOORZITTER**: De heer Tekin wordt benoemd. Van harte gelukgewenst.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Het aanwijzen van het lid werkgeverscommissie voor de Statengriffie. Er zijn in totaal 50 stemmen uitgebracht. Op mevrouw Doevendans zijn uitgebracht
2170 45 stemmen voor en 4 tegen. Er zijn geen ongeldige stemmen uitgebracht en een blanco stem. Aangezien mevrouw Doevendans de volstreekte meerderheid van stemmen op zich heeft verenigd, wordt zij benoemd.

2175 De **VOORZITTER**: Mevrouw Doevendans is benoemd.

Mevrouw **KAAMER VAN HOEGEE** (VVD): Aanwijzen lid Algemene Vergadering Interprovinciaal Overleg. Er zijn in totaal 50 stemmen uitgebracht. Op mevrouw Jellema zijn uitgebracht 44
stemmen voor en 6 tegen. Er zijn geen ongeldige stemmen uitgebracht en geen blanco stemmen. Aangezien mevrouw Jellema de volstreekte meerderheid van stemmen op zich heeft verenigd,
2180 wordt zij benoemd.

De **VOORZITTER**: Mevrouw Jellema is benoemd. Ik dank de commissie voor haar werkzaamheden.

2185 12. Vragenuur

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter. Mede namens de fracties SP, GL en 50plus heeft de PvdA een aantal vragen over de outsourcing van brug- en sluiswachters. Het kan niemand ontgaan zijn dat er behoorlijk wat gebeurd is de afgelopen weken, maanden op dit vlak, waarbij twee vragen
2190 primair aan de orde zijn. Een, hoe gaat het met betrokken mensen die jarenlang hun best voor de provincie hebben gedaan als het gaat over de bruggen- en sluisbediening en anderzijds wat betekent dit proces voor de veiligheid en continuïteit van brug- en sluisbediening in Noord-Holland. Hier is meerdere malen over gesproken, ook in de commissie, maar wij hebben geprobeerd terug te halen hoe dat besluitvormingsproces nou gelopen is en wij zijn tot de

2195 conclusie gekomen dat sommigen op het verkeerde been zijn gezet. Je kunt niet anders zeggen. Dat zal ongetwijfeld niet intentioneel zijn geweest, maar als ik in de brief van GS van 2013 aan PS lees: “In de marktconsultatie geven marktpartijen aan de groep brugwachters in een keer over te kunnen nemen als hun werk mee overgaat” en in 2014 schrijven GS aan PS: “Daarnaast is uit de marktverkenning gebleken dat er voldoende interesse bestaat bij marktpartijen om de taak

2200 bediening kunstwerken en het personeel over te nemen” kunnen wij niet anders hebben gelezen dan hier bedoeld was, al het betrokken personeel. En toch hebben GS in 2015 een uitbestedingstraject in gang gezet waarover de Staten pas in 2016 zijn geïnformeerd, waarbij nadrukkelijk de overname van het betrokken personeel anders dan de provinciale ambtenaren – maar dat was inmiddels een handjevol – geen voorwaarde in de uitbesteding was. Wij hebben de

2205 volgende vragen over het historische proces, hoe hebben de Staten dit nou kunnen weten en het andere, hoe gaat het met de mensen die voor een belangrijk deel zonder werk dreigen te komen en hoe gaat het met de veiligheid. Wij hebben de volgende vragen: wanneer zijn PS geïnformeerd over het feit dat er ten aanzien van brug- en sluiswachters geen sprake was van outsourcing waarbij de groep brugwachters in een keer zou overgaan als hun werk meegaat, maar van de

2210 uitbesteding waarbij geen voorwaarden gesteld zijn ten aanzien van de overname van betrokken personeel behoudens betrokken provincieambtenaren, daar is duidelijk geen probleem. Welke overwegingen hebben GS gehad om de Staten niet vooraf over de voorwaarden van uitbesteding te informeren? Kunt u in vervolg op de toezegging van GS in de commissie M&F van 16 januari 2017, waar door GS helder is toegezegd dat de Staten zouden worden geïnformeerd op een

2215 termijn van twee tot drie weken, de Staten informeren over de actuele stand van zaken over de uitbesteding aan Trigion ten aanzien van de volgende aspecten: de indienstneming van vast personeel van ODV door Trigion. Dat gaat over 24 zeer ervaren en nautisch onderlegde medewerkers waarvan GS in 2013 hebben gezegd dat zij in zekere zin onvervangbaar waren. Hoe zit het daarmee? Wat is het aanbod van Trigion aan het tijdelijk personeel, waar al die berichten

2220 over in de krant kwamen, middeleeuwse arbeidsverhoudingen las ik. Dat zal niet uit de lucht zijn komen vallen. Ten slotte de vraag, nu er geen overeenstemming lijkt te zijn tussen ODV en Trigion over de overname van het nautisch geschoolde personeel, hoe zit het met de waarborging van de veiligheid middels de aanwezigheid van voldoende opgeleid personeel bij de brug- en sluisbediening per 1 april 2017? Moeten wij ons zorgen maken of is dat niet aan de

2225 orde?

Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Voorzitter, het antwoord op de eerste vraag, wanneer zijn de Staten geïnformeerd over het feit dat er ten aanzien van de brug- en sluiswachters geen sprake was van outsourcing, waarbij de groep bruggenwachters in een keer zou overgaan. Het antwoord

2230 daarop en ik ga daar vrij uitgebreid op in en als dat niet voldoende is, dan moeten wij er in de commissie over doorpraten, per brief van 25 april 2013 zijn PS geïnformeerd over het voornemen om de taakbediening kunstwerken te outsourcen. Uit die brief kan worden opgemaakt dat het gaat om het outsourcen van 16 eigen provinciale medewerkers, die bij de taak betrokken zijn. Dat kunt u lezen op pagina 2, tweede alinea, laatste zin, om precies te zijn. In dezelfde alinea is

2235 aangegeven dat sinds 2006 bedieningspersoneel van marktpartijen wordt ingehuurd en ook staat er in die alinea dat de marktconsultatie aangaf dat er bij marktpartijen bereidheid bestond om brugwachters over te nemen mits hun werk meegaat. Bij brief van 4 december 2014 aan PS is het

voornemen tot outsourcing ook bevestigd en daarin staat dat uit de marktverkenning is gebleken dat er voldoende interesse bestaat om de taakbediening kunstwerken en het personeel over te nemen. Volgens mij refereerde u daar net aan, maar bedoeld werd het eigen provinciale personeel. In de beantwoording van de vragen van de SP op 1 september 2015 is in de inleiding door GS duidelijk aangegeven dat geen sprake is van overgang van onderneming van de zittende opdrachtnemer ODV Maritiem ingehuurde bedienaren. In het antwoord op vraag 4 is dan ook aangegeven waarom de ingehuurde bedienaren niet mee zijn overgegaan. In de offerteaanvraag is geen bepaling opgenomen dat de thans ingehuurde bedienaren moeten worden overgenomen door de winnende inschrijver. De reden daarvan is dat de provincie niet als werkgever verantwoordelijk is voor de ingehuurde bedienaren. Dan vraag 2, welke overwegingen hebben GS gehad om de Staten niet vooraf over de voorwaarden van de uitbesteding te informeren? In de brief van 25 april 2013 aan PS hebben GS aangekondigd dat zij met de OR en vakorganisaties in het Georganiseerd Overleg zouden overleggen over het voorgenomen besluit tot outsourcing. Het mag duidelijk zijn dat deze partijen de voorwaarden aan de outsourcing zouden stellen, zoals gebruikelijk ook met name met betrekking tot de personele overgang van het eigen provinciale personeel. Er is geen aanleiding om PS vooraf te informeren over de in het programma van eisen opgenomen voorwaarden, omdat het om een uitvoeringsbevoegdheid van GS gaat en wij ervan uit zijn gegaan dat door middel van de inzet van het Georganiseerd Overleg er ook voldoende aandacht zou zijn voor de juiste voorwaarden van de outsourcing. Drie, kunt u in het vervolg op de toezegging aan PS in de commissie M&F van 16 januari de Staten informeren over de actuele stand van zaken. Ja dat kunnen wij, maar dat is dan even een tussenstand. Dan vraagt u om drie aspecten, de indienstneming van het vast personeel van ODV door Trigion. Daarvan is de stand van zaken dat tot op heden zes vaste medewerkers van ODV een arbeidsovereenkomst met City 360 – de onderaannemer van Trigion – hebben getekend. Aan een vaste medewerker is een arbeidscontract aangeboden, maar nog niet ontvangen. Met twee vaste medewerkers van ODV Maritiem die geïnteresseerd zijn in een overstap, is een afspraak gepland. Elf vaste medewerkers willen niet overstappen naar City 360. Met hen is geen overeenstemming bereikt over de arbeidsvoorwaarden. ODV heeft aangegeven voor hen een andere werkplek te zoeken. Een vaste medewerker heeft een contract bij City 360 aangeboden gekregen, maar blijft bij ODV, omdat hij daar een beter contract heeft gekregen. Dan het aanbod van Trigion aan het tijdelijke personeel van ODV. Dat is wat lastiger, want ODV heeft aangegeven dat vanuit privacyoverwegingen zij geen namen van tijdelijke medewerkers, seizoenskrachten, kan verstrekken aan City 360, zodat die medewerkers niet actief door City 360 kunnen worden benaderd. Er zijn aan de andere kant wel een aantal medewerkers die zelf City 360 hebben benaderd en acht tijdelijke medewerkers hebben een contract met City 360 getekend. Met twee tijdelijke medewerkers van ODV Maritiem is een afspraak gepland en vandaag in het overleg tussen City 360, ODV en O&A is afgesproken dat ODV bij de tijdelijke medewerkers onder de aandacht zal brengen dat City 360 nog steeds op zoek is naar tijdelijke medewerkers, dus als zij zich daar melden, dan ga ik ervan uit dat dit tot een nader gesprek leidt. Dan de allerlaatste vraag, de waarborging van veiligheid middels de aanwezigheid van voldoende opgeleid personeel. Er is inmiddels in de op 1 februari jl. ondertekende uitbestedingsovereenkomst opgenomen dat moet worden voldaan aan de eisen die de provincie stelt. Pas als de bedienaren beschikken over de vereiste opleiding en is voldaan aan het door de provincie gehanteerde inwerkprotocol, dan kunnen de bedienaren worden ingezet op

de bediening. Met Trigion/City 360 wordt de voortgang op dit punt iedere week in het transitieoverleg besproken. In het heden gehouden overleg tussen City 360 en ODV en de provincie is het inwerkschema voor de in te zetten bedienaren afgestemd. Dat is de tussenstand. Ook vandaag is nog kortgesloten en ziet het ernaar uit dat iedereen op tijd is ingewerkt en

2285 beschikt over de vereiste opleiding. Mocht dat anders lopen, dan wordt u daar uiteraard over geïnformeerd, maar dan is dat zeker als eerste een punt van zorg en aandacht voor GS en zullen wij daarop sturen.

De heer **DEN UYL** (PvdA): Voorzitter. Veel dank aan de gedeputeerde voor het uitgebreide en

2290 gedetailleerde antwoord. Dat neemt de zorg voor een deel van het betrokken personeel niet weg, want een aantal mensen is blijkbaar overgegaan, prima, ook heel erg goed dat de provincie er zo bovenop zit en dat leidt tot de vraag of in de toekomst gezien deze ervaring, de regelgeving moet worden aangepast. De regelgeving was zoals die was, maar op een punt kan ik het toch niet laten. De heer Van der Hoek verwijst naar de brief van april 2013 en zegt vooral uit de tweede zin

2295 van de tweede alinea van pagina 2 kun je opmaken dat het hier vooral provinciaal personeel betrof, maar die tweede zin luidt: "Sinds 2006 wordt bedieningspersoneel van een marktpartij ingehuurd. In de marktconsultatie gaven marktpartijen aan de groep brugwachters in een keer te kunnen overnemen als ook hun werk meegaat." Dus ik moet begrijpen uit de zinsvolgorde dat de derde zin niet slaat op wat in de tweede zin staat. Eerlijk gezegd, ik blijf in toenemende mate

2300 overtuigd van het feit dat de bedoeling van GS in 2013 en 2014 niet overgekomen is bij de Staten. Achteraf gezien had ik het wijzer gevonden dat wij als Staten wat scherper GS hierop ondervraagd hadden, dan dat GS brieven hadden geschreven die nog duidelijker waren voor een gewoon Statenlid. Ik vind dat er nog heel veel over te zeggen is, maar ik waardeer zeer de wijze waarop GS er blijk van geven dat zij er bovenop zitten, want dat is heel helder uit de

2305 beantwoording van de heer Van der Hoek. Daarom de volgende vraag. Als u ziet als GS hoeveel onrust en aandacht die u bestuurlijk nodig heeft in dit proces in de wetenschap dat er toch een aantal mensen tussen wal en schip valt, was het dan achteraf niet efficiënter geweest om het proces met de Staten duidelijker en helderder in te gaan? Het is allemaal voor uw tijd, mijnheer Van der Hoek, maar deze vraag doemt toch op.

2310 Mevrouw **DE MEIJ** (50plus): Voorzitter, Ik ben heel blij met het betoog van de heer Den Uyl. Wat mij betreft is het antwoord van GS later geconstrueerd, want ik kan hier niet uit opmaken dat het heel duidelijk in die zinnen staat, dat hiermee werd bedoeld alleen het personeel van de provincie. Volgens mij staat dat niet duidelijk in die zin aangegeven. Dit besluit is genomen voor

2315 mijn tijd, maar mijnheer Den Uyl zat hier wel in de vorige periode, dus als hij het al niet snapt, wie moet het dan wel snappen?

De **VOORZITTER**: Daar moet de gedeputeerde antwoord op geven.

2320 Gedeputeerde **VAN DER HOEK**: Van een gedeputeerde wordt blijkbaar verwacht dat alles duidelijk is ongeacht of hij de voorgeschiedenis kan dromen of niet. Even voor de goede orde, ik heb niet gezegd de tweede zin. Ik heb gezegd de tweede pagina, tweede alinea, laatste zin. Daar hebben wij het over. Ik heb de brief nu niet paraat, voor alle duidelijkheid. Er is nu heel veel

aandacht gekomen maar het is een taak van GS om dit uit te voeren. Als nieuwe
2325 portefeuillehouder op dit dossier lijkt mij dat daar de crux zit en wij kunnen het erover hebben
dat wij voortaan nog duidelijker en beter in kaart moeten brengen wat de gevolgen zijn op het
moment dat wij een informatiebrief sturen. Ambtelijk heb ik de achterliggende gedachte
begrepen dat als je er iets van moet leren, wij ervan uit zijn gegaan dat het een GS
2330 verantwoordelijkheid is, dus wij informeren u op hoofdlijnen over wat er gaat gebeuren en wij
zijn vooral verantwoordelijk voor wat er met ons eigen personeel gebeurt, omdat wij er niet van
uitgaan dat wij verantwoordelijk zijn voor het personeel van derden en vanuit die gedachte is die
brief destijds blijkbaar opgesteld. U hebt daar niet in gelezen dat het alleen maar over eigen
personeel gaat, maar volgens ons was dat duidelijk genoeg. Als wij er iets van moeten leren, is
2335 dat blijkbaar het effect van dat het ook nog gevolgen heeft voor personeel van derden waarvoor
wij niet verantwoordelijk zijn, dat wij dat dan blijkbaar als ik uw vraag hoor en die van sommige
anderen die al een aantal vergaderingen daarover het woord hebben gevoerd, beter inzichtelijk
en duidelijk maken, zodat de discussie aan de voorkant gevoerd kan worden in plaats van
achteraf. Het is mij een lief ding waard om hier niet elke commissievergadering op terug te
komen.

2340

De **VOORZITTER**: Dat kunt u ook beschouwen als een toezegging. Dan de motie Vreemd.

Gedeputeerde **POST**: Voorzitter, het huidige buurtbusbeleid van de provincie is dat zowel aan
buurtbusverenigingen als concessiehouder niet is opgelegd om buurtbuslijnen toegankelijk te
2345 maken. Dat hangt met een aantal aspecten samen. Vanuit het huidige wettelijke kader ligt er
geen verplichting om openbaar vervoer met acht persoonsbussen zoals buurtbussen,
rolstoeltoegankelijk aan te bieden. Ook zijn er geen concessieafspraken – waaronder het
programma van eisen van de provincie – met de vervoerder over de verplichting opgelegd aan het
buurtbusvervoer in relatie tot de rolstoeltoegankelijkheid. Als toelichting daarop, de wet spreekt
2350 van bussen en in concreto valt een buurtbus onder de term auto en daarom is er geen juridische
verplichting om die buurtbussen rolstoeltoegankelijk te maken. De provincie heeft wel aan de
vervoerder gevraagd hoe zij staan tegenover rolstoelvervoer op buurtbuslijnen. Connexxion heeft
bij de provincie aangegeven dat de vervoerder wettelijk aansprakelijk is voor alles wat eventueel
mis kan gaan met rolstoelvervoer in buurtbussen. Connexxion heeft te weinig invloed op de
2355 uitvoering van het rolstoelvervoer door buurtbussen en vrijwillige buurtbuschauffeurs en vindt
daarom het risico te groot om die aansprakelijkheid te dragen. In gezamenlijk overleg met alle
tien buurtbusbesturen in Noord-Holland is de kwestie van rolstoeltoegankelijkheid voorgelegd en
besproken. Afgezien van één buurtbusvereniging waren alle overige buurtbusbesturen voor het
standpunt dat rolstoelvervoer is ondervangen door het gemeentelijk doelgroepenvervoer, want
2360 kleinschalig rolstoelvervoer betreft een wettelijke verantwoordelijkheid van gemeenten, die
daarvoor professionele taxi- of andere vervoerders aannemen met de benodigde expertise en
opleiding om dergelijk gespecialiseerd vervoer aan te kunnen bieden. Dat houdt in dat het
onderzoek waar u in de motie om vraagt, in feite al door de praktijk is uitgevoerd. Daarom
ontraad ik de motie, omdat je daarmee het risico loopt dat de buurtbusverenigingen geen
2365 vrijwilligers meer krijgen omdat die verantwoordelijk gaan worden voor het rolstoelvervoer, nog
afgezien van het feit dat de buurtbus gaat concurreren met het WMO-vervoer. Ik kan mij

voorstellen dat het handiger is om in de commissie terug te komen op dit onderwerp. Die suggestie wil ik de indieners van de motie meegeven.

2370 De **VOORZITTER**: Dat zou er procedureel op neerkomen dat de motie wordt aangehouden of ingetrokken en dat u in de commissie afconcludeert wat de verdere toekomst van de motie is.

Mevrouw **VAN DUIJN** (PvdA): Voorzitter. Dank voor de antwoorden. Er ligt nu zoveel informatie op tafel dat het goed is om er in de commissie verder over te praten, dus wij houden hem aan.

2375

De **VOORZITTER**: Dat geldt ook voor de heer Heijnen? De motie is aangehouden, dus er hoeft verder niet te worden gestemd. Het wordt vervolgd in de commissie.

13. Sluiting

2380

De **VOORZITTER**: Daarmee zijn wij om 17.38 uur aan het einde gekomen van onze vergadering, een half uur over onze tijd, maar dat valt binnen de normale marges. Wij zien elkaar terug op 13 maart en ik wens u wel thuis.

2385

2390